

W A P
w Białymstoku

Z. M. B-stok

166

166

Zarząd Miejski w Białymstoku
Wydział Zdrowia

Sprawozdania z działalności Wydziału
Zdrowia i jego adenda

VIII. 1944 - 1948

1

Sprawozdanie Miejskiego Wydziału Zdrowia
za okres od sierpnia 1944 r. do końca sierpnia 1945 r.

Celem dokładniejszego zobrazowania działalności Wydziału Zdrowia m. Białegostoku przedstawię pokrótce jego pracę w ciągu ubiegłego roku budżetowego, z końcem którego na zebraniu Rady sprawozdanie było odczytane, - i omówię szerzej i ściślej pracę od początku nowego roku budżetowego 45/46 do chwili obecnej.

Z chwilą opuszczenia przez okupanta Białegostoku na terenie miasta pozostały następujące instytucje lekarskie i sanitarne: I Szpital Miejski, II Szpital Miejski (zakaźny), III Szpital Miejski (b. Czerw. Krzyża), Ambulans dla chorych gruźliczych, mieszczący się przy Ubezpieczalni Społecznej i Łaźnia. Wszystkie te instytucje wskutek działań wojennych były w dużym stopniu zniszczone oraz zdewastowane i ograbione, mimo to w pierwszych dniach wszystkie one były uruchomione chociaż ze względu na zniszczenie i brak odpowiednich warunków w małym zakresie. Poszczególne szpitale z początku mogły pomieścić zaledwie po 30 chorych, lecz do końca 44 r. pomieszczenia szpitalne zostały częściowo doprowadzone do porządku a stan łóżek podniesiony został niemal do normalnego. Brak jednak urządzeń i inwentarza, szczególnie miękkiego, nie pozwolił na całkowite ich wykorzystanie i przeciętna obłożność wahała się około 60%.

Z początkiem roku 45 przy wszystkich szpitalach zostały zorganizowane ambulatoria, oraz nieprzerwanie były prowadzone prace nad remontem pomieszczeń szpitalnych, uporządkowanie i zaopatrzenie szpitali w niezbędny sprzęt i inwentarz. Jeszcze przed upływem ubiegłego roku budżetowego rozpoczęto prace organizacyjne nad utworzeniem nowych, podyktowanych koniecznością chwili, instytucji leczniczych.

Zgodnie z uchwałą Magistratu z dn. 27. III. 45 r. Wydział Zdrowia przedłożył Wydziałowi Prezydyalnemu plan pracy na cały rok budżetowy 45/46, który przedstawiał się następująco:

✓ 1. Szpitalnictwo.

1) Zakończenie remontu baraku Nr. 17 przy I szpitalu i uruchomienie oddziału wewnętrznego na 40 łóżek.

2) Przeprowadzenie remontu kapitalnego pomieszczeń przy III szpitalu miejskim w budynku Nr. 27 przy ul. Warszawskiej, i uruchomienie tam tymczasowo szpitala psychiatrycznego (30 łóżek) przynależnego administracyjnie do szpitala III miejskiego a utrzymywanego kosztem subsydiów państwowych.

3) Przeprowadzenie kapitalnego remontu w II szpitalu miejskim, (zakaźnym), wyposażenie go w inwentarz i podniesienie stanu łóżek ze 100 do 160 (zwiększając stan bierze się pod uwagę oddz. zakaźny). Projektuje się przeistoczenie oddziału skórno-wenerycznego w samodzielny szpital, co pozwoli na zwiększenie ilości łóżek w szpitalu zakaźnym - i tym samym umożliwi segregację chorych według chorób.

4) Podniesienie ogólnego stanu gospodarczego szpitali miejskich (zaopatrzenie i inwestycje), sanitarnego i leczniczego.

5) Zorganizowanie szpitala gruźliczego z pokryciem kosztów przez państwo.

✓ 6) Odbudowa szpitala Sw. Rocha w Zwierzyńcu, zorganizowanie tam oddziału chirurgicznego scentralizowanego z oddziałów szpitala I i III, oddz. ortopedycznego - na które to cele zapotrzebować należy fundusze państwowe. Szpital ten pomieści około 120 łóżek.

7) Utworzenie oddziału ocznego i otolaryngologicznego na miejscu zlikwidowanego oddziału chirurgicznego w III szpitalu miejskim.

8) Przekształcenie oddz. chirurgicznego I szpitala miejskiego na oddział chirurgii dziecięcej. W przewidywaniu przepełnienia w szpitalu Sw. Rocha, projekt ten jest b. aktualny, tymbardziej, że przy I szpitalu istnieje oddział dziecięcy ogólny.

.../...

II. Lecznictwo ambulatoryjne

- 1) Przeniesienie Poradni Przeciwgruźliczej do nowego lokalu przy ul. Mickiewicza 2
- 2) Otwarcie Stacji Dentystycznej przy ul. Monopolowej 16, jej rozbudowa w dziale profilaktyki, zorganizowanie całkowitego leczenia dentystycznego (chirurgia dentyst.)
- 3) Otwarcie Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem przy ul. Orzechowej 5, jej rozbudowa i utworzenie w miarę rozwoju agendy w okolicy dworca kolejowego, która obsługiwałaby rejon odległy od Śródmieścia
- 4) Scentralizowanie leczenia ambulatoryjnego w jednym Ośrodku Zdrowia. Ambulatoria przyszpitalne uległyby włączeniu do tej jednej administracyjnej.
- 5) Zorganizowanie Bogotowia Ratunkowego i
- 6) Zorganizowanie Apteki Miejskiej.

III. Zagadnienia sanitarne.

- 1) Wprowadzenie w życie przepisów sanitarnych dotyczących utrzymania stanu sanitarno-porządkowego: posesji, studzien, miejsc sprządaży i wyrobów artykułów żywnościowych, fryzjerni i instytucji użyteczności publicznej.
- 2) Walka z chorobami zakaźnymi: a) szczepienia ochronne przeciw ospie i durowi brzuszemu i plamistemu, b) uruchomienie odwszalni przy Łaźni Miejskiej, c/ propaganda w dziale zwalczania chorób zakaźnych,
- 3) Walka z chorobami społecznych: a/ Powołanie do życia komisji sanit. obyczajowej, b/ rozszerzenie działalności poradni przeciwgruźliczej, przeciwjagliczej i przeciwwenerycznej, c/ propaganda w dziedzinie zwalczania chorób społecznych.

Wydział Zdrowia w swej pracy opierał się na przemysłowym i przedstawionym planie a zakres jego zrealizowania charakteryzuje stan obecny który przedstawia się następująco:

I Szpital Miejski posiada 215 łóżek z czego 100 na oddz. chirur. 50, na oddziale ginekologicznym położniczym, 40 na wewnętr. i 25 na dziecięcym. Oddział wewnętrzny został uruchomiony z dniem 1 czerwca roku bieżącego po dokonaniu kapitalnego remontu zniszczonego budynku i zaopatrzeniu w niezbędny inwentarz i sprzęt, dotychczas jeszcze niezupełnie wystarczający. Prócz tego przy szpitalu-ły i są prowadzone nieprzerwanie remontowe prace innych budynków. I tak dotychczas całkowicie został naprawiony budynek oddziału dziecięcego, całkowicie wyremontowano wnętrze oddziału ginek-poł., chirurgicznego oraz dwa piętra budynku gospodarczego, parter którego przeznaczony na kuchnię i magazyny szpitalne jest w stadium remontu którego ukończenie, jeżeli finanse nie zawiodą, przewiduje się na drugiej połowie września b.r. Dotychczasowe koszty remontu wynoszą w roku budżetowym 44/45 - 359,000 zł. - w r. budż. 45/46

Obok prac gospodarczych nie zaniedbano podniesienie możliwości leczniczych. Złożyło się nato urządzenie laboratorium, zaopatrzenie go w mikroskop i inny potrzebny sprzęt oraz zorganizowanie przy szpitalu zakładu rentgenologicznego, który już w pierwszej połowie bieżącego miesiąca spełnia swe zadanie. Zaopatrzenie szpitalu w leki stawało coraz to na lepszym poziomie o czym może świadczyć kilka skromnych cyfr. W kwietniu wydano na leki 15.490 zł., w maju 17.515 zł., w czerwcu - 29.110 zł. i lipcu - 54.509 zł. biorąc pod uwagę spadek cen cyfry te będą jeszcze bardziej wymowne.

W miarę polepszenia się warunków szpitala zwiększyła również i wydajność jego pracy. o czym świadczy to, że miesięczna

2

- 3 -

ilość dni łóżek w bieżącym roku z 3.190 wzrosła do 4496; przyjeżdżających ambulatoryjnych z 579 do 1311, a zabiegów operacyjnych - z 34 do 190.-

II Szpital Miejski.-

Ze względu na zły stan pomieszczeń i warunków higienicznych w szpitalu przystąpiono do kapitalnego remontu. Duża ilość chorych zmusiła do przeprowadzania remontu stopniowo poszczególnymi oddziałami, systemem gospodarczym, pod nadzorem Wydziału Technicznego. Jeden z oddziałów jest już całkowicie odremontowany, a obecnie przeprowadzane są prace kanalizacyjne i remonty oddziałów następnych. Dotychczas wydatkowano około 200.000 zł. Prace remontowe przewidziane są na cały miesiąc wrzesień. Przeciętna dni szpitalnych na oddziale zakaźnym waha się około 1200 miesięcznie. Na oddziale wenerycznym 1000. Zastraszającym jest fakt iż w ostatnich miesiącach wzrasta w olbrzymim tempie ilość chorych wenerycznych i szpital z trudnością ich pomieszcza, a w najbliższej przyszłości pomieścić nie będzie w stanie. Wyodrębnienie natomiast, jak przewidywano już było w planie, oddziału wenerycznego w odrębny szpital nie mogło i nie może być zrealizowane wskutek braku przede wszystkim odpowiedniego pomieszczenia.

III Szpital Miejski.-

Pokrzywdzony również działaniami wojennymi znajduje się obecnie w stadium kapitalnego remontu, na który wydano już dotychczas 170.715,00 zł. Wyremontowano już dwa piętra i poddasze jednego skrzydła oraz wykonano urządzenia sanitarne i techniczne. Zakończenie remontu przewiduje się również w miesiącu wrześniu. Przeciętna ilość łóżek dni w tym szpitalu waha się około 3000 miesięcznie, a ilość dzienna chorych ambulatoryjnych około 45 osób. Przy III Szpitalu zgodnie z planem jeszcze w maju zostało odremontowane kosztem 120.000 zł. pomieszczenie na 30 łóżek i oddane do dyspozycji Szpitala Psychiatrycznego.

Szpital Gruźliczy na 60 łóżek został zorganizowany i częściowo jest już czynny jako szpital wojewódzki.

Przechodząc do leczenia ambulatoryjnego ze względu na ważność zagadnienia i zakres pracy na pierwszy plan wysuwa się Poradnia Przeciwgruźlicza, która jak przewidywano w planie w maju została przeniesiona do wyremontowanego i odpowiednio dostosowanego lokalu przy ul. Mickiewicza 2. Poradnia została wyposażona w dobry aparat Rentgenowski, przydzielony przez Woj. Wydział Zdrowia i posiada własne laboratorium. Prace jej charakteryzują następujące liczby: 2116 udzielonych porad, 1888 prześwietleń kl. piersiowych, 686 analiz krwi, 320 badań płucnin, 420 założonych i dopełnionych odm. Obok Poradni Miejskiej dla dorosłych, mieści się Poradnia Szkolna, która korzysta z lokalu przez miasto wyremontowanego Rentgena i innej pomocy. Poradnia ta w okresie bieżącego roku wykazała się wydajną pracą, przeprowadzając badania 2700 badań dzieci szkolnych, i rozstraszając opiekę nad przeszło 500 dziećmi, które się znajdowały na koloniach i półkoloniach zorganizowanych przez Opiekę Społeczną.

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem - zorganizowana w maju, w ostatnich czasach została wzbogacona gabinetem ginekologicznym. Z dniem pierwszego września zostanie tam uruchomiona kuchnia mleczna. Miesięczna ilość dzieci zgłaszająca się - waha się około 200. Uruchomienie kuchni mlecznej przyczyni się do wzrostu tej liczby, i do racjonalniejszej pomocy.

Miejska Stacja Dentystyczna. - zorganizowana i uruchomiona w maju b.r., ze względu na brak lekarzy dentystów chcących w niej pracować, nie może stanąć na

wysokości swego zadania i udzielić należytej pomocy wszystkim zgłaszającym się pacjentom. Przesiętna ilość pacjentów wynosi ponad 500 miesięcznie.

Ambulatorium oczne - mieści się w gmachu Ubezpieczalni Społecznej z którą współpracuje.-

Zagadnienia sanitarne.-

Z zakresu zagadnień sanitarnych przedmiotem długiej troski stanowiła budowa odwyszalni przy Łaźni Miejskiej. Budowa kamery dezynfekcyjnej została ukończona z początkiem lipca i oddana do użytku. Z powodu jednak braku opału, ani łaźnia ani odwyszalnia zadań swoich należycie nie spełniają; mogą bowiem być czynne tylko na zamówienie i to takie, gdzie zamawiający dostarczają swój opał. Praktycznie sprowadza się to do tego, że korzysta z niej przeważnie wojsko. Dzięki uzyskanemu subsydjum Wojew. Wydziału Zdrowia, za które zakupiono nieco opału, w bieżącym miesiącu łaźnia była czynna 3 razy tygodniowo. Prace porządkowo-sanitarne i walka z chorobami zakaźnymi prowadzona jest nieprzerwanie w formie przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych, dokonywania szczepień ochronnych, dezynfekcji pomieszczeń, inspekcji sanitarnych, lustracji studzien i t.p. Obraz liczbowy można dać sprawozdanie ubiegłego miesiąca w którym dokonano inspekcji sanitarnych i zlustrowano pod względem sanitarno-porządkowym 1264 obiektów, zaprowadzono rejestrację studzien z opisem obecnego stanu wody i urządzenia, przeprowadzono 105 wywiadów epidemiologicznych w mieszkaniach, gdzie stwierdzono wypadki chorób zakaźnych i dokonano 1230 szczepień ochronnych przeciwko dżumie brzusznej i czerwonki. Tyle z prac wykonanych zgodnie z zakreślonym planem. Do wykonania zaś pozostały następujące: 1) Żorganizowanie Apteki Miejskiej. Sprawa ta znajduje się w toku. Lokal na aptekę jest już wynajęty - Dąbrowskiego 1, potrzebne dostosowanie na wykończeniu, zaopatrzenie w leki rozpoczęte i przewiduje się w połowie września otwarcie. Apteka w pierwszym rzędzie będzie miała za zadanie zaopatrywać w leki i materiały szpitalne i inne instytucje lecznicze oraz Opiekę Społeczną. Ażeby zaś nie obciążać budżetu miasta apteka będzie równocześnie nosiła charakter publiczny co da możliwość zysków, pozwalających co najmniej pokryć wszystkie wydatki związane z utrzymaniem jej; a te same instytucje będą mogły otrzymać leki po cenach własnych.

2) Scentralizowanie lecznictwa ambulatoryjnego. Sprawa ta dotychczas nie została rozwiązana ze względu na trudności lokalowe. Projektowany budynek przy ul. Legionowej 2, wymagający bardzo dużych remontów pochłonąłby olbrzymie sumy i wiele czasu, co też poszukiwanie szczęśliwszego rozwiązania tej kwestii dało pomyślny rezultat. Uzyskano bowiem pomieszczenie przy I Szpitalu Miejskim zajmowane dotychczas przez Państwową Szkołę położnych. W pomieszczeniu tym, rozpoczęto już prace remontowe, po ukończeniu których zostanie tam zorganizowane Centralne Ambulatorium Miejskie. Okres remontów i organizacji oblicza się na miesiąc - 6 tygodni.

3) Pogotowie Ratunkowe. Żorganizowanie takowego było i jest nagłą potrzebą, lecz uzależnione od zdobycia na ten cel maszyn.

4) Szpital Sw. Rocha - był przedmiotem szczególnej troski Prezydenta i Zarządu Miasta. Poczyniony plan odbudowy pawilonu najmniej zniszczonego (b.oddział chirurgiczny i położniczy), ogłoszono na wet i przeprowadzono przetarg i w chwili gdy były niepłonne nadzieje że przed nadejściem zimy, szpital zostanie oddany do użytku, wszystkie prace zostały uniemożliwione i przerwane wskutek zajęcia pomieszczenia przez oddziały Czerwonej Armii, przebywające tam do dnia dzisiejszego.

Uwagi ogólne.-

Aczkolwiek wskutek włożonych dużych sum i nieco wysiłku instytucje lekarskie zyskały bardzo wiele pod względem lokalowym, dość sporo pod względem technicznym i podniosły się pod względem leczniczym.

Niemniej jednak pozostawiają dość sporo do życzenia pod względem dobrej ich organizacji i stosunków wewnętrznych. Jednak i w tym względzie daje się zauważyć stopniowa poprawa, a czas i stabilizacja warunków ogólnych pozwala na usunięcie tych braków. Pomijając to wszystko, mocno niepokojącym jest spostrzeżenie, iż normalne funkcjonowanie instytucji Wydziału Zdrowia staje się coraz bardziej trudne. Dominujące czynniki w tym względzie stanowią:

1) Kwestia opałowa. Dotychczas szpitale zaopatrują się w potrzebny opał przeważnie skupując go po cenach rynkowych. Nierozwiązanie problemu opałowego przed zimą zmusi do zamknięcia większej części instytucji.

2) Napotyka się na olbrzymie trudności w zakresie zaopatrzenia szpitali w żywność. Normy należne chorym nigdy nie są w całości otrzymywane i szpitale dość często muszą zaopatrywać się w żywność korzystając z wolnego handlu i rynku.

3) Kompletny brak inwentarza miękkiego, szczególnie bielizny użytkowej w bardzo wysokim stopniu pracę w szpitalach i przyczynia się do istniejących niehigienicznych w nich warunków. Szpitale całkowicie zrabowane przez uchodźczego okupanta dotychczas nie otrzymały przydziału ani jednego metra materiału.

4) Notuje się coraz częściej opuszczanie placówek przez wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych pracowników, którzy tłumacząc się złymi warunkami materialnymi, najczęściej wyjeżdżają na Zachód, lub zdobywają pracę w innych instytucjach, na bardziej dogodnych warunkach. Skromny krok naprzód ulżeniu doli pracowników w postaci wydawania w stołówce miejskiej obiadów, został powitany z zadowoleniem, lecz nie rozwiązał w żadnej mierze problemu. Wyrażam obawę, iż w miarę trwania w dalszym ciągu takiego stanu rzeczy, lecznictwo na terenie miasta Biłogostoku nie tylko nie podniesie się do wyższego, należytego poziomu, lecz niewątpliwie zacznie się stopniowo obniżać. Dlatego też zwracam się z apelem do Wysokiej Rady, by zechciała to wziąć pod uwagę i powzięła odpowiednie kroki zmierzające do usunięcia tych strasznych bolączek.-

Naczelnik Wydziału Zdrowia

(Dr. Antoni Tokkoczko)

RZĄD
m. Białegostoku
Wydział Zdrowia

Nr _____

Białystok, dn. 21 Stycznia 1946 r.

Do
Obyw. Prezydenta m. Białegostoku. -

W załączeniu przesyła się sprawozdanie z całokształ-
ta działalności Wydziału łącznie z podległymi mu agendar
za rok kalendarzowy 1945 r.

Naczelnik Wydziału

(Dr. Antoni Tokkoczko)

Rad Miejski
Prezydium
82

5
Mielystok, dn. 11 stycznia 1946r.

Do
W. Kaczynskiego .....

Zdrowia

Wobec terminu 7-dniowego przedkazy Wydziałowi Pracy
i Zatrudnienia z zawiadomieniem o działalności Wydziału
na rok kalendarzowy 1946r.
sprawozdanie winno być ujęte w całości i wysłane.

Kaczynski
R. Kaczynski

6

Sprawozdanie Miejskiego Wydziału Zdrowia
za rok 1945

Wskutek działań wojennych

Na początku roku 1945 służba zdrowia na terenie miasta była w początkowym stadium organizacji a to po zniszczeniu, zdewastowaniu i ograbieniu instytucji leczniczych podczas ostatnich działań wojennych. Na początku roku były czynne trzy szpitale wraz z ambulansami ambulans gruźliczy, mieszczący się w lokalu Ubezpieczalni Społecznej. Wszystkie szpitale funkcjonowały w premaryjnych warunkach a to ze względu na zniszczenie pomieszczeń jako też braku urządzeń i inwentarza szczególnie miękkiego. Zagadnienie służby zdrowia na terenie miasta ujęto w następujące działy:

~~xxxxxxx~~ zstwo w zakresie chorób ogólnych

II.

Pierwszym zagadnieniem było uporządkowanie szpitali, doprowadzenie ich pomieszczeń do wymaganego stanu, zaopatrzenie we wszystko niezbędne do normalnego ich funkcjonowania, toteż przystąpiono do kapitalnych remontów wszystkich szpitali.

I Szpital Miejski najwięcej uszkodzony i zniszczony przez działania wojenne wymagał najwięcej remontu, inwestycji i wkładu. Remonty ~~były~~ inwestycyjne były prowadzone przez cały rok, podczas których wyremontowano wewnątrz oddziału chirurgicznego, dziecięcego, i ginekologiczno-położniczego. Odrestaurowano uszkodzony budynek przeznaczony na oddział wewnętrzny i urządzono w nim ten oddział na łóżek 40. Wyremontowano ~~nieszywny~~ przedtem budynek gospodarczy w którym urządzono odpowiednio kuchnię szpitalną, magazyny oraz ~~nieszywny~~ pomieszczenie mieszkalne dla personelu. Zorganizowano przy szpitalu gabinet rentgenologiczny. Na dzień 31 grudnia 1945 r. stan łóżek przedstawiał się następująco: na oddziale chirurgicznym 100, dziecięcym 25, wewnętrznym 40 i na oddziale ginekologiczno-położniczym 35. ~~Rzeczony~~ Ogólna roczna dni-łóżek wyniosła 46.633. Średnia dzienna 128. Zaopatrzenie szpitala w sprzęt i inwentarz miękki dzieki rzeczowemu subsydium Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia zostało doprowadzone do należytego stanu.

II Szpital Miejski- zakaźny obok oddziału zakaźnego mieści oddział skórno-weneryczny. Poczyniono w nim znaczne remonty kapitalne, wyrażające się całkowitym wyremontowaniem oddziału skórno-wenerycznego, częściowym zakaźnego, przerobieniem instalacji wodnej i kanalizacyjnej /przedtem szpital nie był zaopatrzony w wodę/ oraz ogólnym dostosowaniem do warunków zimowych /piece, drzwi, okna/. Ilość ~~łóżek~~ czynnych łóżek szpitala została doprowadzona do 160 z czego 80 zakaźnych i 80 skórno-wenerycznych. Zaopatrzenie szpitala w inwentarz miękki, którego poprzednio był kompletny brak pod koniec roku uległ wybitnej poprawie. Ogólna ilość dni łóżek w ciągu roku wyraża się liczbą na oddziale zakaźnym 16.185,- średnia dzienna 44, na oddziale skórno-wenerycznym 13.787 - średnia dzienna 38.

III Szpital Miejski /~~xxxxxx~~/ został kapitalnie odremontowany. Przy tym szpitalu zorganizowano oddział psychiatryczny na łóżek 30. ~~Naxdnie~~ W dniu 31 grudnia szpital posiadał ~~czynnych~~ oddziałów: chirurgicznych, wewnętrznych, ~~xxxxxx~~ otolaryngologicznych, oczny, psychiatryczny. Na terenie miasta ~~xxxxm~~. w lipcu został zorganizowany i uruchomiony Wojewódzki Szpital dla Chorych na Gruźlicę na łóżek 70. Ogólna ilość łóżek na terenie miasta poszczególnych oddziałów przedstawia się następująco:

- chirurgja -
- ginekologja-położnictwo - 35
- wewnętrzny -
- dziecięcych - 25
- otolaryngologicznych -

Lecznictwo pozaszpitalne - ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

to Oliver
Spr. 1900

zрения zakresu działania. Ogólne lecznictwo ambulatoryjne z odbywa się w ambulansach mieszczących się w poszczególnych szpitalach, dentystyka za pomoc zaś dentystyczną otrzymują chorzy w Miejskiej Poradni tycznej. Zamierzone zadaniexprofiliak xzagadnienia w dziedzinie dentystyknepomimo realnych planów nie zostało rozwiązane wskutek braku sił lekarzy dentystów. Stała bolączka było opatrywanie szpitali i innych instytucji leczniczych w leki materiały opatrunkowe. By położyć kres niedociągnięciom w tej dziedzinie i by chory mógł otrzymać nietylko jak przedtem le w formie specyfiku , ~~lekarstwa~~ została uruchomiona w dn. 15 wrzenia Apteka Miejska, ~~kteraxzadaniaxspełnia~~. Uruchomienie A ~~dokxmożnoścxprzedewszyskikimxszpitalom~~ pozwoliło szpitalo

7
korzystanie z odpowiedniej ilości leków dozowanych, co polepszyło w znacznej mierze warunki chorego.

Biuro sanitarne prowadzone przez Lekarza Miejskiego prowadziło pracę na terenie miasta z wydatnym rezultatem, zarówno w zakresie walki z chorobami zakaźnymi jak i w zakresie prac sanitarno-porządkowych. Notowane choroby zakaźne w okresie sprawozdawczym przedstawiają się następująco. /tablica/

I Szpital Miejski

Oddział ginekologiczny wyremontowano całkowicie zarówno od wewnątrz jak i od zewnątrz. Budynek gospodarczy został wyremontowany już całkowicie, drugie piętro którego zostało przeznaczone na mieszkanie dla siostr, pierwsze na pomieszczenia gospodarcze/szwalnia, magazyny/ na parterze zaś urządzono obszerną i odpowiadającą wymogom sanitarnym i higienicznym kuchnię oraz magazyny żywnościowe. Cały szpital został dostosowany do warunków zimowych przez dobienie podwójnych okien i oszklenie ich. Dzięki darom szwedzkim i przydziałowi z Woj. Wydz. Szpital został zaopatrzony w nowe kołki /200 szt./ materace, koce i prawie wystarczająca ilość bielejczy pościelowej i osobistej odla chorych.

II Szpital

Usunięto największą bolączkę - brak wody, doprowadzono do porządku kanalizację, przeprowadzono całkowity remont na oddziale skórno wenerycznym i częściowo na oddziale zakaźnym, dostosowano cały szpital do potrzeb zimowych/piece, okna, drzwi/.

III Szpital

Ukończono całkowicie remont całego szpitala.

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem

Wzruchomiono przy stacji kuchnię mleczną i zorganizowano dożywianie niezdolnych dzieci do lat 6/obiady dla 100 dzieci/

Miejska Stacja Dentystyczna

Lokal dostosowano do zimy.

Łaźnia Miejska

Wskutek lepszego zaopatrzenia w opał czynna 4 razy tygodniowo. Kamera dezynfekcyjna świeżo wybudowana pracuje w miarę potrzeby.

Apteka Miejska

Celem lepszego zaopatrzenia inst. leczn. została zorganizowana z dn. 13 października Miejska Apteka, która zaopatruje w leki i materiały opatrunkowe szpitale i instytucje lecznicze na terenie m. Białegostoku ~~wraz~~ oraz Opiekę Społeczną. Leki przez Aptekę są dostarczane w formie dozowanej i w ilości dostatecznej.

Pogotowie Ratunkowe

Zorganizowane nie zostało z powodu braku maszyn.

O g ó l n e   u w a g i

Sprawa zaopatrzenia w opał uległa poprawie. Wszystkie instytucje Wydziału Zdrowia są zaopatrzone w opał do końca lutego. Zaopatrzenie szpitali w inwentarz i bieliznę postąpiła naprzód, tak, że niezbędne potrzeby zostały zaspokojone. Apropozycja nie tylko że nie uległa polepszeniu, lecz ostatnimi czasami raczej się pogorszyła, a zakup produktów na wolnym rynku pochłania dużo pieniędzy i nie pozwala na należyte odżywianie chorych.

Niezbędne jest nabycie samochodu ciężarowego przynajmniej jednego na wszystkie instytucje do transportu opału i żywności. Wskutek niskich gaź w stosunku do obecnych cen pracownicy instyt. leczn. często zmieniają pracę, co odbija się mocno niekorzystnie na normalnym toku funkcji tych instytucji. Należy zwiększyć świadczenia rzeczowe dla pracowników.

94

S p r a w o z d a n i e
z działalności Miejskiego Wydziału Zdrowia w Białymstoku
za rok 1945

Na początku okresu sprawozdawczego, wskutek zniszczenia, dewastowania i ograbienia instytucji leczniczych podczas ostatnich działań wojennych służba zdrowia na terenie miasta Białegostoku była jeszcze w początkowym stadium organizacji. Z początkiem roku były czynne trzy szpitale wraz z ambulansami i ambulans gruźliczy, mieszczący się w lokalu Ubezpieczalni Społecznej. Wszystkie szpitale funkcjonowały w prymitywnych warunkach, a to ze względu na zniszczenie pomieszczeń i brak inwentarza szczególnie miękkiego jak również urządzeń.

Pierwszym zagadnieniem było uporządkowanie szpitali, doprowadzenie ich pomieszczeń do wymaganego stanu; zaopatrzenie we wszystko co niezbędne do normalnego ich funkcjonowania. To też przystąpiono do kapitalnych remontów wszystkich szpitali.

I Szpital Miejski: najwięcej uszkodzony i zniszczony wymagał przede wszystkim remontu, inwestycji i dużego wkładu. Remonty i inwestycje były prowadzone przez cały rok, w wyniku których odrestaurowano wewnątrz oddziału chirurgicznego, dziecięcego i ginekologiczno-położniczego. Odbudowano zniszczony budynek przeznaczony na oddział wewnętrzny i urządzono w nim ten oddział na łóżek 40. Wyremontowano nieużyteczny przedtym budynek gospodarczy, w którym urządzono odpowiednią kuchnię szpitalną, magazyny oraz pomieszczenia mieszkalne dla personelu. Zorganizowano przy szpitalu gabinet rentgenologiczny. Z końcem roku 1945 stan łóżek przedstawiał się następująco: na oddziale chirurgicznym 100, wewnętrznym - 40, ginekologiczno-położniczym 35 i dziecięcym 25. Ogólna roczna dni-łóżek wyniosła 46.633, średnia dzienna - 128. Zaopatrzenie szpitala w sprzęt i inwentarz miękki, dzięki rzeczowemu subsydium Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia, zostało doprowadzone do należytego stanu.

II Szpital Miejski: - Zakaźny obok oddziału chorób zakaźnych mieści oddział skórno-weneryczny. Poczyniono w nim poważne remonty wyrażające się całkowitym odnowieniem oddziału skórno-wenerycznego, częściowo zakaźnego, przerobieniem instalacji wodnej i kanalizacyjnej (przedtym szpital nie był zaopatrzany w wodę) oraz ogólnym zastosowaniem do warunków zimowych (piece, drzwi, okna). Ilość czynnych łóżek szpitala doprowadzona została do 160, z czego 90 zakaźnych i 70 skórno-wenerycznych. Zaopatrzenie szpitala w inwentarz miękki, którego poprzednio były znikoma ilość, pod koniec roku uległo wybitnej poprawie. Ogólna ilość dni-łóżek w ciągu roku wyraża się liczbą na oddziale zakaźnym 16.185, średnia dzienna - 44, na oddziale skórno-wenerycznym 13.787, średnia dzienna - 38.

III Szpital Miejski (P.C.K.): został całkowicie odremontowany. Z końcem roku szpital posiadał oddziały: chirurgiczny 49 łóżek, wewnętrzny - 31, otolaryngologiczny - 16, oczny - 10 oraz oddział psychiatryczny na 30 łóżek, który poprzednio tworzył samodzielną jednostkę jako Państwowy Szpital Psychiatryczny, następnie zaś ze względów gospodarczych został włączony jako jeden z jego oddziałów. III Szpital jak i poprzednie w znacznej mierze został wzbogacony w inwentarz i sprzęt. Ogólna liczba dni-łóżek wyniosła w ciągu roku 33.796, średnia dzienna - 92.

Na terenie miasta w lipcu ubiegłego roku został zorganizowany i uruchomiony **Wojewódzki Szpital dla Chorych na Gruźlicę** na łóżek 70.

Ogólna ilość łóżek we wszystkich szpitalach według poszczególnych oddziałów przedstawia się następująco: chirurgia 149, gin. położn. - 35 wewnętrznych 71, dziecięcych - 25, otolaryngologicznych - 16, zakaźnych - 90, skórno-wenerycznych 70, i gruźliczych 70 i ocznych 10.

Lecznictwo pozaszpitalne:

Poza akcją leczenia szpitalnego nie była też obca Wydziałowi wia sprawa leczenia ambulatoryjnego, oraz walka z chorobami społec- jak również sprawy sanitarno-porządkowe i zdrowotne miasta. Dla roz- nia zagadnień w tym zakresie należało zorganizować Ośrodek Zdrowia. jące się przewyciężyć trudności lokalowe nie pozwoliły na założenie tralnego Ośrodka Zdrowia w jednym pomieszczeniu, lecz zmusiły do utw- poszczególnych w różnych punktach miasta poradni specjalnych, zaś Sanitarne musiało się mieścić przy Miejskim Wydziale Zdrowia. Poradn- organizowane i prowadzone były przez Wydział Zdrowia Zarządu Miejski- ogólnym kierownictwem Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia, który też bard- datnie je subsydiował.

W pierwszym rzędzie odremontowano i urządzono odpowiednio lokal- Poradnię Przeciwgruźliczą, którą następnie zaopatrzone w aparat rent- i inny potrzebny inwentarz. Pracę w Poradni w okresie sprawozdawczym- teryzują następujące liczby: ponad 2.000 udzielonych porad, około 2, prześwietleń klatek piersiowych, około 1000 analiz laboratoryjnych, założonych i dopełnionych odm. W ostatnich miesiącach Poradnia roz- pracę w terenie przy pomocy sióstr wywiadowczyń.

Obok Poradni Miejskiej dla dorosłych w tym samym gmachu, mieś- P o r a d n i a S z k o l n a, która korzystała z rentgena i innej Poradnia ta w okresie roku sprawozdawczego wykazała się wydatną prac- prowadząc badania całej młodzieży szkół powszechnych i rozciągając nad przeszło 500 dziećmi, które się znajdowały w okresie wakacyjnym- lonjach i półkoloniach zorganizowanych przez Opiekę Społeczną. Porad- Szkolna jest w stałym kontakcie i współpracuje z lekarzami szkolnymi.

Drugą poradnią specjalną zorganizowaną na terenie miasta jest OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM. Stacja ta posiada odpowiedni lokal za- niające urządzone i dostosowane do potrzeb i zadań. Oddzielne poczek- i gabinety lekarskie są przeznaczone dla dzieci chorych oddzielnie d- zdrowych, jeszcze inny gabinet lekarski do badania dzieci zgłaszając- poraż pierwszy. Gabinet ginekologiczny uzupełnia całość. Przy stacji- ła uruchomiona kuchnia mleczna, która ostatnio poza zaopatrywaniem- dzieci w mleko i mieszanki lecznicze, zajęła się dożywieniem niezamo- a słabych i wycieńczonych dzieci starszych. Frekwencja miesięczna d- waha się około 300.

Poradnia Skórno-Weneryczna mieści się przy II Szpitalu Miejs- Dzienna frekwencja chorych dochodzi do 50.

P o r a d n i a P r z e c i w j a g l i c z a przy Ambulans- Ocznym znajduje się w stadium reorganizacji celem usprawnienia i rozajnie- nia zakresu jej działalności.

Ogólne leczenie ambulatoryjne odbywa się w ambulansach mieś- cych się przy poszczególnych szpitalach, zaś pomoc dentystyczna mog- mać chorzy w Miejskiej Poradni Dentystycznej. Zagadnienie profilaktyki w dziedzinie dentystycznej, pomimo realnych fryz- nie zostało rozwiązane wskutek braku lekarzy dentystów.

Stalą bolączką było zaopatrywanie szpitali i innych instytucji- niczych w leki i materiały opatrunkowe. By położyć kres niedociągnię- w tej dziedzinie, i by chory mógł otrzymać nie tylko jak przedtem lek- formie specyfiku, została uruchomiona z dn. 15 października u.r. przyw-

A p t e k a M i e j s k a : uruchomienie apteki pozwoliło szpital- korzystać z odpowiedniej ilości leków dozowanych i polepszyło w znie- mierze warunki chorego.

Biuro Sanitarne kierowane przez Lekarza Miejskiego prowadzi- ce na terenie miasta z wydatnym rezultatem zarówno w zakresie walki robami zakaźnymi jak i w zakresie prac sanitarno-porządkowym. Notowa- roby zakaźne w okresie sprawozdawczym przedstawiają się następująco:

Nazwa choroby	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
osutkowy....	24	12	8	8	9	4	1	-	-	1	1	-	68
brzuszy....	5	10	27	18	16	24	8	18	20	30	22	2	200
erwonka	-	6	2	7	5	3	1	8	3	1	-	-	36
onica	4	4	14	9	5	3	10	20	12	14	16	10	121
onica	1	-	1	-	2	1	1	3	1	5	9	3	27
inne zapalenie mózgowych ..	-	-	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-	6
Poradn a	-	1	-	-	7	1	-	-	5	5	5	3	27
chinosy	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	7
ymiot	-	9	-	3	6	24	7	18	11	6	4	-	87
zaczka	-	4	-	1	1	22	4	25	26	26	31	2	142
zapalenie.. mózgowych	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	4
aria	-	-	-	1	1	-	-	1	3	1	1	1	8
złica	-	-	-	-	1	42	10	11	10	7	-	3	84
Medina	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2
atititis epid.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ba wietrzna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

Wywiadów epidemiologicznych w mieszkaniach gdzie stwierdzono wypadki chorób zakaźnych przeprowadzono: 597
Dezynfekcji i dezynsekcji przeprowadzono 321 (729 pomieszczeń o łącz-
kubaturze 46077 mtr³.

Celem skuteczniejszego zwalczania chorób zakaźnych wzmożono pracę
i zbudowano przy niej kamerę dezynfekcyjną
jednorazowej przepuszczalności 60 kompletów.

Kontrola Sanitarna:

W roku sprawozdawczym dokonano inspekcji sanitarnych i zlustrowano
względem sanitarno-porządkowym 12791 obiektów, w tym:

Nazwa obiektu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
spójnicze	32	70	29	28	22	29	24	32	43	49	36	29	423
i jatki	162	146	169	312	284	317	193	227	318	296	249	184	2857
mogacie	8	25	26	39	26	39	46	56	114	98	42	41	560
y c zy	12	22	16	29	19	21	18	14	26	24	22	24	247
alnych fryzjerskie	-	38	199	196	154	176	194	189	206	219	206	116	1893
d gazow.	29	56	46	42	29	34	32	6	38	34	31	23	430
tytucjeju	-	-	2	2	-	-	4	3	5	4	3	2	25
ciagnięców	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	3	3	11
tem-lek	4	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	8
u.r. prywatn.	-	1	1	-	-	-	1	2	1	1	1	-	8
szpital kolej.	-	46	1076	969	1327	1414	752	227	194	163	152	-	6320
ko w znie	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
octu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
rowadzie piwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3

Pobrano do zbadania:

mleka	1079	prób w tym 3 zakwestjon.
śmietany	147	"
lodów	82	
wyrobów masarskich	265	
octu	1	
oleju	4	
maki	3	

Skontrolowano 3130 studzien, wydano zarządzeń w celu up-
kowania 2818.

Ukarano 84 osoby za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych
porządkowych.

III. Zarejestrowano: lekarzy 21, lekarzy dentystów 4, techników denty-
cznych 1, uczni dentystycznych 1, pielęgniarek 49, felczerów 4,
łożnych 10, magistrów farmacji 1.

W związku z wydawaniem kart żywnościowych dla osób fiz-
niezdolnych do pracy zbadano 489 osób.

Dokonano 1075 badań lekarskich, celem ustalenia stanu
wia u osób zatrudnionych przy wyrobie i sprzedaży artykułów spo-
czych.

Dokonano sekcji zwłok 42, oględzin zwłok sądowo-lekars-
15 oraz oraz oględzin sądowo-lekarskich 11, ekshumacji - 1

Powyższe osiągnięcia w pracy, poczynione wśród ciężkich
warunków finansowych i gospodarczych miasta pozostawiają jeszcze
do zrobienia w roku następnym, nie mniej jednak są one o tyle po-
wne iż służba zdrowia znajdująca się na początku naszej pracy w
pletnej ruinie, a nawet prawie niedziałająca dziś jeśli nie w zu-
ności to w stopniu zadawalającym spełnia swe zadanie.-

elu up
anitar

denty
rów 4,
6b fiz
stanu
ów spo

lekars
1

ieźki
eszcze
yle po
acy w
e w zu

ZAD MIEJSKI
m. Białegostoku
Wydział Zdrowia
Nr. 244

Białystok, dn. 18. II. 1947 r.

Do

Wydziału Prezydialnego
Zarządu Miasta
w/m

W wykonaniu polecenia, zawartego w piśmie Nr. 201 z dn. 12. II. r.b. w załączeniu przesyła się sprawozdanie z działalności Miejskiego Wydziału Zdrowia i jego agend za rok 1946.

Załącznik.

Naczelnik Wydziału Zdrowia

Dr. A. Tołkoczko

4

S p r a w o z d a n i e
z działalności Miejskiego Wydziału Zdrowia
za rok 1946

Oile rok 1945 był okresem organizacyjnym w zakresie Służby Zdrowia na terenie miasta Białegostoku, to w roku 1946 zwrócono w pierwszym rzędzie uwagę na organizację pracy w instytucjach leczniczych, zaopatrzenie je w potrzebny sprzęt, inwentarz i materiały oraz stworzenie odpowiednich warunków. Dotyczyło to zarówno zakładów leczniczych zamkniętych i otwartych.

I S z p i t a l M i e j s k i jako największa i o najszerszym zakresie działalności agenda Wydziału Zdrowia był przedmiotem szczególnej troski. W budynkach jego zostały dokończone remonty, jak pokrycie dachu pawilonu chirurgicznego, dorobienie dubeltowych okien, odnowienie poszczególnych sal i t.p. Odremontowano całkowicie pomieszczenie na zakład rentgenowski i urządzono go. Ponadto w lokalu szpitalnym, zajmowanym poprzednio przez Szkołę Położnych, po przeprowadzeniu gruntownego remontu, zorganizowano ambulatorium przyszpitalne, ze specjalnościami: chirurgia, choroby wewnętrzne, choroby dziecięce i ginekologia-położnictwo. Szpital został zaopatrzony w 200 nowych kompletnych łóżek oraz w bielelną pościelową i osobistą dla chorych, jak również w odpowiednią ilość sprzętu lekarskiego i gospodarczego. Praca szpitala ilustruje się następująco:

Szpital liczy 200 łóżek: oddział chirurgiczny - 100, wewnętrzny - 40, położniczo ginekologiczny 35, dziecięcy 25. Personel szpitala: lekarzy 7, pomocniczo lekarsk. 29, administracyjny 3 i personel pomocniczy 48. Pracę w ambulatorium sprawują ci sami lekarze. Ogólna liczba dni-łóżek w roku - 63772. Średnia obłożność szpitala - 174 chorych dziennie. W ciągu roku sprawozdawczego przyjęto do Szpitala - 4171 chorych, w tym na oddział chirurgiczny - 1178, położniczo ginekologiczny - 1655, wewnętrzny - 686 i dziecięcy - 642. Zostało wykonanych operacji: na oddziale chirurgicznym 1474 i na położniczo-ginekologicznym 955. Zrobiono 1068 zdjęć rentgenowskich i 2189 prześwietleń. Przeprowadzono 2533 badań laboratoryjnych. W ambulansie szpitalnym udzielono 8695 porad z tego: chirurgia - 3341, położn.-ginekol. - 666, wewnętrz. - 1390 i dziecięcy - 3298.

II S z p i t a l M i e j s k i. Dokończono kapitalny remont budynku na co uzyskano kredyty z Wojewódzkiego Wydziału Odbudowy, w wysokości 280.000 zł. Szpital zaopatrzono w łóżka, w dostateczną ilość bielizny i sprzętu. Ilość łóżek 160, z tego przypada na oddział zakaźny 90 i skórno-weneryczny 70. Personel Szpitala składa się z 4 lekarzy, 12 personel

pomocniczo lekarskiego, 4 administracyjnego i 29 personelu niższego.
Liczba dni łóżek:

oddział zakaźny

tyfus plamisty.....	456 dni
" brzusznego.....	3848 "
dyfteryt.....	2028 "
szkarlatyna.....	2327 "
meningitis.....	326 "
dyszenteria.....	249 "
róża.....	87 "
ospa.....	4 "
" wietrzna.....	6 "
odra.....	54 "
malaria.....	26 "
tyfus.....	33 "
obserwacja.....	312 "

Razem - 9756 dni

Srednia dzienna - 26

" " - 43

oddział skórno-weneryczny 15954

Chorych przyjętych do Szpitala na oddział zakaźny - 620, na oddział weneryczny - 600.

W porównaniu z rokiem poprzednim stwierdza się spadek chorób zakaźnych średniej dziennej 44 na 26.

Pracę w zakresie profilaktyki i walki z chorobami społecznymi prowadzi Miejski Ośrodek Zdrowia, posiadający: Stację Opieki nad Matką i Dzieckiem, Poradnię Przeciwgruźliczą, Poradnię Skórno-Weneryczną, Poradnię Przewodniczącą, Stację Dentystyczną i Poradnię Szkolną. O Poradnię Przewodniczącą i Szkolną Ośrodek został rozszerzony w roku sprawozdawczym z powodu braku odpowiedniego lokalu poszczególne poradnie rozpięszczone zostały w różnych punktach miasta.

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem posiada odpowiednio, dobrze urządzone i dostosowane do potrzeb i została wyposażona w potrzebny sprzęt i inwentarz. Sprawuje ona opiekę nad niemowlętami i dziećmi w wieku przedszkolnym oraz nad ciężarnymi. Na Stacji jest prowadzona kuchnia mleczna oraz kuchnia dożywiania. Personel Stacji: 2 lekarzy, 4 pielęgniarki i 3 personel niższy. W ciągu roku udzielono 3918 porad lekarskich dzieciom i 402 ciężarnym. Przeprowadzono 3918 odwiedzin domowych przez pielęgniarki społeczne. Z kuchni mlecznej wydano 465 dzieci, którym wydano 8058 mieszanek leczniczych i 12731 porcji karmienia. W kuchni dożywiania wydano 15644 obiadów. Obiady te były wydawane dzieciom najbardziej potrzebującym po przeprowadzeniu wywiadów przez pielęgniarki społeczne. Stacja współpracowała z P.C.K. i Opieką Społeczną w zakresie roznoszenia niemowlętom wyprawek, odżywek i t.p. oraz zajmowała się rozdaniem tranu dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Poradnia Przeciwgruźlicza liczyła 2 lekarzy, 4 pielęgniarki, 2 osoby personelu administracyjnego i 3 personelu niższego. W ciągu roku z Poradni korzystało 3036 osób, udzielono 6533 porad.

12

5555 prześwietleń rentgenowskich, założono 1538 odm i wykonano 2964 badań laboratoryjnych. Przez pielęgniarki społeczne zostało przeprowadzonych 1239 odwiedzin domowych.

Poradnia Skórno - Weneryczna liczyła 2 lekarzy, 3 personel pomocn. lekarski i 2 pers. niższy. W ciągu roku sprawozdawczego z Poradni korzystało 4514 osób, udzielono 11600 porad lekarskich, dokonano 6825 zabiegów i 3153 badań laboratoryjnych. Poradnia prowadziła akcję propagandową, za pomocą rozdawanych broszurek i wygłaszanych pogadek.

Poradnia Przeciwrzewmatyczna została zorganizowana z dniem 15.II.46 r. Personel poradni: 1 lekarz, 1 pielęgniarka i 1 sanitariuszka. Z Poradni korzystało 359 osób, udzielono 535 porad, przeprowadzono 250 badań laboratoryjnych.

Poradnia Przeciwjaglicza liczyła 1 lekarza, i 2 pielęgniarki. W ciągu roku korzystało 384 osób chorych na jaglicę, ogółem udzielono 16455 porad lekarskich i 532 zabiegów. Poza Poradnią Przeciwjagliczą ten sam personel prowadził ambulans oczny.

Poradnia Szkolna została przejęta z dniem 1.XII.46 r. od Komitetu Miedzyszkolnego i znajduje się w stadium reorganizacji. Z powodu braku lekarzy szkolnych Poradnia rozciąga opiekę zdrowotną nad całą młodzieżą szkolną.

Stacja Dentystyczna - personel 3 lekarzy dentystów, 2 person. pomoc. i 2 person. niższy. W ciągu roku korzystało z pomocy dentystycznej 685 osób, wizyt 2931, zabiegów 746.

Ośrodek Zdrowia działalnością swoją obejmował nie tylko teren miasta, lecz udzielał pomocy i porad wszystkim osobom, zgłaszającym się z terenu województwa.

Apteka Miejska zorganizowana jeszcze w poprzednim roku sprawozdawczym, w pracach Wydziału Zdrowia odegrała niezmiernie ważne znaczenie. Zaopatrywanie szpitali i innych agend Wydziału w leki i materiały opatrunkowe w ciągu całego minionego okresu, było niezmiernie trudne. Część leków, trafiająca do chorych szpitala, była otrzymywana z przydziałów Ministerstwa Zdrowia i Apteka miała za zadanie magazynowanie i rozprowadzanie w formie dozowanej poszczególnym instytucjom. Resztę potrzebnych dla chorych leków, Apteka dostarczała we własnym zakresie. W istniejących warunkach należyte zaopatrzenie szpitali w leki bez Apteki, nie byłoby możliwe. Dochód, uzyskiwany przez Aptekę Miejską, uzyskiwany ze sprzedaży prywatnej, pokrywa z nadwyżką koszty jej utrzymania.

Łaźnia Miejska była czynna 3 razy tygodniowo. Zanotowano 2827 kąpiele natryskowych i 7475 wanien. Brak opaku wpływał ujemnie na pracę Łaźni. Przy Łaźni została zorganizowana i uruchomiona pralnia, mająca na celu pranie bielizny agend Wydziału Zdrowia, które we własnym zakresie, jak np. Szpital I, rozwiązać tej sprawy nie mogły.

S p r a w y   s a n i t a r n e   w zakresie walki z chorobami zakaźnymi i społecznymi na terenie miasta dokonano następującej pracy na odcinku sanitarnym:

Ogółem przeprowadzono 8998 inspekcji sanitarno porządkowych w tym:

jadalnie.....	288
sklepy spożywcze.....	2342
masarnie i jatki.....	503
piekarnie.....	271
stragany i stoiska.....	1978
zakłady fryzjerskie.....	369
fabryki wód gazowych.....	48
" oleju.....	26
" octu.....	5
garbarnie.....	7
rozlewnie piwa.....	17
domy noclegowe.....	1
sale tańców.....	2
łaźnie.....	9
posesje prywatne.....	3132

Przeprowadzono 896 badań lekarskich ~~zatr~~ osób zatrudnionych przy sporządzeniu i wyrobie artykułów spożywczych. Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarno-porządkowych ukarano 149 osób. Zostało przeprowadzonych 614 badań epidemiologicznych. Dokonano 262 dezynfekcji w 664 pomieszczeniach o łącznej kubaturze 27715 m³.

Pozatym przez dział sanitarny Wydziału dokonano 114 sekcji zwłok i 14 lekarskich oględzin zwłok, 14 exhumacji.

U w a g i   o g ó l n e: Zaopatrzenie Szpitali i Ośrodka Zdrowia w potrzebny inwentarz i sprzęt, było możliwe głównie dzięki subsydiom, dostawczym w formie rzeczowej, a dość wydatniej i pieniężnej, otrzymanych z Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia. Ośrodek Zdrowia niemal całkowicie utrzymuje się z kredytów subsydialnych. Największą trudnością jest to, iż pracownicy z powodu złych warunków uposażeniowych, opuszczają stanowiska, a ich miejsca jeśli są wypełnione, to przeważnie są mniej wykwalifikowanymi. Najgorzej się przedstawia sprawa na odcinku pomocy dentystycznej, gdzie brak lekarzy dentystów, chcących pracować w Miejskiej Stacji Dentystycznej, może spowodować jej zlikwidowanie.

Naczelnik Wydziału Zdrowia

Dr. A. Tokłoczko

Urząd
Białystok
Wydział
Zdrowia

aker
dcin
m:

y st
sów
514
czeni
ok i

drow
rdio
, ot
al ca
cia
, opu
e si
odcin
acowa
anie.

Urząd Miejski
Białymstoku
Wydział Przydziałny

30-XII 1947

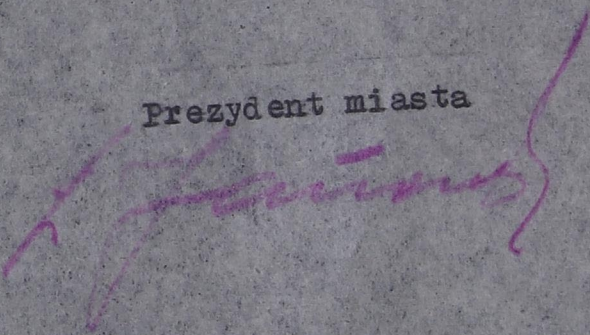
Do

Województwa Łódzkiego

Wp

Przypominam o obowiązku przedłożenia sprawozdania
o działalności za IV-ty kwartał w terminie do dnia 5-go stycz-
nia 1948r.

Prezydent miasta

AD MIEJSKI

Białegostoku

Wzrost i Zdrowia

nr. 102/48

Białystok, dn. 17. I. 1948 r.

Do

Wydziału Prezydialnego

Zarządu Miasta

w/m

Wydział Zdrowia Zarządu Miejskiego w załączeniu przedkłada sprawozdanie z działalności Wydziału i jego agend za rok 1947.

Załącznik 2.

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

/Dr. A. Tołkoczko/

Strzyżewski
dn. 22/I-48. P. J. J. J.

SPRAWOZDANIE
z działalności Wydziału Zdrowia i jego agend
za rok 1947.-

Ogólny zakres pracy w roku sprawozdawczym w stosunku do roku poprzedniego w zasadzie zmianom nie uległ. Lecznictwo zamknięte objęte było w ramach dwóch szpitali miejskich: w I-szym Szpitalu o 200 łóżkach i o oddziałach chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, wewnętrznym i dziecięcym i w II-gim Szpitalu o oddziałach zakaźnym i skórno-wenerycznym. Wojewódzki Szpital chorych na gruźlicę uzupełniał całokształt szpitalnictwa na terenie miasta.

Lecznictwo otwarte i profilaktyka skupiały się w Ośrodku Zdrowia, który posiada następujące poradnie: Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem, Poradnia Przeciwgruźlicza, Poradnia Skórno-Weneryczna, Poradnia Przeciwigłogiczna, Poradnia Przeciwreumatyczna, Poradnia Szkolna i Stacja Dentystyczna.

Poradnia Szkolna sprawowała opiekę lekarską i higieniczną nad całym szkolnictwem, co zastępowało brak lekarzy szkolnych.

Stacja Dentystyczna z powodu braku lekarzy dentystów, została przekształcona na Szkolną Poradnię Dentystyczną.

Wszystkie Poradnie Ośrodka Zdrowia, z powodu braku odpowiedniego wspólnego pomieszczenia, rozrzucone były i są po różnych dzielnicach miasta, co w dużym stopniu utrudnia pracę Ośrodka i zwiększa koszt jego utrzymania. Pomyślana odbudowa w roku 1948 Centralnego Ośrodka Zdrowia na terenie Szpitala Św. Rocha, w razie pomyślnej realizacji usunie tę wadę.

Zaopatrzenie wszystkich instytucji leczniczych w leki i materiały opatrunkowe, należało do zadań Apteki Miejskiej, która w zupełności podołała temu zadaniu, dostarczając leki po cenach własnych, a całkowite koszty utrzymania apteki zostały pokryte z zysków ze sprzedaży publicznej.

Prowadzony przez Wydział Zdrowia Dział Sanitarny miasta wraz z Łaźnią Miejską uzupełniał całokształt jego zadań.

✓ W roku 1947 podniesiono w dużym stopniu poziom pracy w instytucjach leczniczych, dzięki lepszemu doborowi personelu szczególnie pomocniczo-lekarskiego i stworzono znacznie lepsze warunki chorym, dzięki należytemu zaopatrzeniu w aparaturę, sprzęt lekarski, potrzebny inwentarz, leki oraz podniesieniem jakości odżywiania. Dało się to osiągnąć dzięki wydatnej pomocy w formie wszelkiego rodzaju subsydiów, otrzymywanych z Ministerstwa Zdrowia po przez Wojewódzki Wydział Zdrowia.

Rozwojowi lecznictwa szpitalnego i podniesieniu jego poziomu na przeszkodzie szczupłość pomieszczeń szpitalnych, oraz istnienie równoznacznych małych oddziałów w poszczególnych szpitalach na miasto, co rozpraszało z mniejszą możliwością wykorzystania, zasobów lekarskich, jak i urządzenia. Dlatego też została pomyślana reorganizacja Szpitala Sw. Rocha i zgodnie z uchwałą Komisji Koordynacji nictwa reorganizacja szpitalnictwa. Reorganizacja ta ma iść po utworzenia szpitala chirurgicznego na 150 łóżek w odbudowywanym pawilonie Szpitala Sw. Rocha, przy likwidacji oddziału chirurgicznego w Szpitalu Nr. 1 i w Szpitalu P.C.K., z rozszerzeniem przy Szpitalu oddziału ginekologicznego z położnictwem z 45 do 100 łóżek, w Szpitalu P.C.K. oddziału wewnętrznego z 35 do 120 łóżek.

Połączenie szpitala gruźliczego z zakaźnym i prowadzenie go Wojewódzki Wydział Sanorządowy, uzupełnia ten plan. Przekazanie Zakaźnego /Nr.2/ Wojewódzkiemu Wydziałowi Sanorządowemu i połączenie Szpitala Gruźliczego nastąpiło już dnia 31 grudnia 47r., po czym reorganizacja nastąpi z końcem odbudowy pawilonu Szpitala tj. w I-szym kwartale 48r.

Powracając do realnej i bezpośredniej działalności agencji Zdrowia, następujące dane liczbowe zilustrują ich pracę:

I. Szpital Miejski

W ciągu roku sprawozdawczego przybyło 5.089 chorych. Ogólna dni-łóżek wynosi 62.448. Średnia dzienna obłożność Szpitala 175 z tego na poszczególnych oddziałach: chirurgicznym 63, położniczo-ginekologicznym 44, wewnętrznym 35 i dziecięcym 27. Na oddziale chirurgicznym dokonano 1433 operacji, na oddziale położniczo-ginekologicznym w gabinecie rent. wykonano 1086 zdjęć rentg. i 1470 prześwietleń. Dokonano 1577 badań laboratoryjnych.

W ambulanse przy szpitalnym udzielono 5336 porad lekarskich.

II. Szpital Miejski

Na oddziale zakaźnym hospitalizowano 475 chorych, z następującymi przypadkami chorobowymi: tyfus brzuszny 129, tyfus plamisty 19, 128, szkarlatyna 61, meningitis 44, erisipelas 19, dezenteria 36, m. odra 6, tężec 4, obserwacja 21.

Na oddział skórno-weneryczny przyjęto 674 chorych.

Ogólna liczba dni-łóżek 21.944. Średnia dzienna obłożność 60 chorych, z tego na oddziale zakaźnym 18 i skórno-wenerycznym

Miejski Ośrodek Zdrowia

1. Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem rozstraca opiekę prawną wszystkim nad niemowlętami i dziećmi do lat 3, oraz nad kobietami.

Liczbowe dane następująco obrazują pracę Stacji:
Poradnia dla dzieci.

	Grupa wieku			Razem
	od 0-1	od 1-2	od 2-3 lat	
Zbadano dzieci	1424	784	502	2.710
Udzielono porad	3490	2108	550	6.148

Pielęgniarki społeczne przeprowadziły 1405 wywiadów w mieszkaniach dzieci podopiecznych. Skierowano 113 dzieci na leczenie szpitalne i 135 do poradni specjalistycznych.

Z prowadzonej przy Stacji kuchni mlecznej korzystało 205 niemowląt wydano 24.938 porcji mieszanek leczniczych i 30.178 porcji mleka białkowego. Podyktowane potrzebą chwili w okresie powojennym dożywianie dzieci starszych przy Stacji, z dniem 1 maja zostało zlikwidowane jako nie należące do tej instytucji. Do chwili likwidacji wydano 4.482 obiady.

W okresie letnim Stacja przeprowadziła szczepienia ochronne przeciw ospie 1.136 dzieciom do lat 3.

W Poradni dla ciężarnych zbadano 485 kobiet ciężarnych, udzielając 582 porad lekarskich.

Stacja współpracowała z P.C.K. i Opieką Społeczną, udzielając pomocy niezamożnym dzieciom i ciężarnym w postaci niemowlęcych wyprawek, odżywek leczniczych i tp.

Przy Stacji jest zorganizowany punkt opieki społecznej dożywiania niezamożnych dzieci i ciężarnych karmiących matek.

Poradnia Przeciwgruźlicza - Do Poradni zgłosiło się osób, którym udzielono 6.417 porad lekarskich. Zarejestrowano 360 nowych zachorowań na gruźlicę. Dokonano 5.825 prześwietleń rentgenowskich klatki piersiowej, 4.536 zastrzyków i 3.598 badań laboratoryjnych. Założono i dopełniono 1.778 odrobiny skuteczniej zwalczając gruźlicę Poradnia za pomocą pielęgniarek społecznych przeprowadziła 1.268 wywiadów w domach chorych na gruźlicę.

Poradnia Skórno-Weneryczna - Liczba osób korzystających w ciągu całego roku wynosi 3.532. Zarejestrowano 194 nowych przypadków zachorowań na kiłkę i 133 na rzeżączkę.

Ogółem udzielono 7.785 porad lekarskich, dokonano 6.490 zabiegów oraz przeprowadzono 2.610 pomocniczych badań laboratoryjnych.

Poradnia Przeciwjaglicza - Zbadano 3.124 osoby, udzielając 10.217 porad lekarskich. Dokonano 811 zabiegów mniejszych, jak wygniatawanie jagieł i tp. Zarejestrowano 878 osób, z tego ze stwierdzoną jaglicą 96, podejrzenie jaglicy 128, oraz stycznych 654.

W mieszczącym się przy Poradni ambulanse ocznym udzielono 3.233 porad lekarskich.

Poradnia Przeciwrreumatyczna - Do Poradni zgłosiło się 528 osób. Ilem udzielono 1.380 porad lekarskich.

Poradnia Szkolna - rozciąga opiekę lekarską nad całą młodzieżą na miasta, a w dużym stopniu i województwa.

W okresie sprawozdawczym udzielono 12.243 porad lekarskich. Świetlono rtg. 7.161 osób, dokonując 7.728 prześwietleń. Wykonano dał: na Biernackiego 1.853 i Pirguet'a 1.914. Skierowano na dalsze czenie do poradni specjalistycznych 395 osób.

Szkolna Poradnia Dentystyczna - uruchomiona z końcem III kwartału do końca roku sprawozdawczego udzieliła pomocy lekarsko-dentystycznej 729 dzieciom. Wykonano 198 plomb, usunięto 281 zębów oraz leczono następującymi przypadkami chorobowymi: zapalenie miazgi 34, zgorzel okostnej 20, próchnia 133.

Apteka Miejska -

Spełnia rolę apteki zakładowej, zaopatrując instytucje lecznicze oraz apteki publicznej. Jakkolwiek funkcję swą spełnia należycie, jednak praca jej jest utrudniona, a rozwój zahamowany brakiem odpowiedniego lokalu.

W Łaźni Miejskiej zanotowano 40.446 kąpiele, z czego na kąpiele kowe przypada 33.805 i wanny 6.641. Pralnia przez cały okres nie obsługiwała miejskie instytucje lecznicze.

Dział Sanitarny.

W zakresie walki z chorobami zakaźnymi czuwano by wszystkie przypadki chorób zakaźnych na terenie miasta, wymagające hospitalizacji były notowane a chorzy umieszczani w Szpitalu Zakaźnym. Pomieszczenia w których przebywali chorzy zakaźni były dezynfekowane. Ogółem przeprowadzono 173 dezynfekcje o łącznej kubaturze 18.534 m³.

Kontrola sanitarna była sprawowana przy pomocy dwóch komisji. Dokonano 10.521 oględzin sanitarnych.

Ze spraw ogólnych lekarz miejski dokonał 729 badań lekarskich w kierunku ustalenia stanu zdrowia osób zatrudnionych przy spr. i wyrobie artykułów spożywczych, oraz skierowanych przez urząd do określenia zdolności do pracy. Poza tym dokonano 73 oględzin sanitarnych lekarskich i 64 sekcji zwłok oraz 289 exhumacji.

Ponadto lekarz miejski brał udział w komisjach poborczych R.K.U.

J. H. H.

Białystok, dn. 15 I. 1949 r.

Do
Ob. Prezydenta Miasta
w/m

W załączeniu przedkłada się sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowia Z. M. i agend za rok 1948, oraz plan pracy na I-szy kwartał 1949 r.

15-1-49
Naczelnik
Wydziału Zdrowia
Dr. J. Bağan

Załącz. 2.

URZĄD WOJEWODZKI BIAŁOSTOCKI
WYDZIAŁ ZDROWIA

Nr. Z.Og.I-21/17/47
BIAŁYSTOK, dnia 11.II.1948r.

DO
Wydziału Zdrowia
Zarządu Miejskiego

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
/XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

W ..... BIAŁYMSTOKU .....

Urząd Wojewódzki Białostocki przypomina, że sprawozdania miesięczne z Referatu Zdravia przy Starostwach Powiatowych /Zarządu Miejskiego/ nie należy przysyłać do Urzędu Wojewódzkiego.

Nienadesłane natomiast zostały sprawozdania pokreślone w/g. załączonego wzoru przy tut. piśmie z dnia 9.VI.47r. - Nr. Zdr.I-21/47.- Termin nadesłania tych sprawozdań upływał z dnia 10.I.r.b.-

Za Wojewodę:
Naczelnik Wydziału
w/s
/Dr. ANKIELA. GOLANSKI/
Kierownik Oddz. Ośr. Zdr.
i Medycyny Społecznej

W p i y n e t o
dn. 13 lutego 1948 r.
L. ds. 227/47 Zed. 8

bb.

ezą

ich.

nano

lsz

wart

tyst

zono

rzel

WM

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Wym

Rad Miejski
w m. stoku
Prezydium

1-12 1948

dz. _____

W. al. 12

Do

Uchwały Rady Miejskiej

Wym

Przypominam o obowiązku przedłożenia sprawozdania za
I-szy kwartał w terminie do dnia 5-go kwietnia 1948r.--

Prezydent Miasta.

[Signature]

AD MIEJSKI

Białegostoku
ział Zdrowia

615

Białystok, dn. 3.IV.1948 r.

20

Do
Wydziału Prezydialnego
Zarządu Miejskiego
w/m

Wydział Zdrowia Z.M. w załączeniu przedkłada sprawozdanie
z działalności Wydziału i jego agend za I-szy kwartał 1948 r.

Załącz. 2

Naczelnik
Wydziału Zdrowia
[Signature]
/Dr. A. Tołkoczko/

24

S p r a w o z d a n i e

z działalności Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego i jego agend
za I-szy kwartał 1948 r.

Wydział Zdrowia Z.m. w Białymstoku poza ogólną pracą administracyjną w zakresie działań Wydziału prowadzi sprawy sanitarne miasta, oraz lecznictwo miejskie. Lecznictwo to zawiera się w poszczególnych agendach, których działalność w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

I-szy Szpital Miejski. Na podstawie uchwały Zarządu Miasta z dn. 21.2.48 przy I-szym Szpitalu został zlikwidowany z dn.15.3.48 oddział chirurgiczny. Pomieszczenie po zwolnionym oddziale chirurgicznym, po odremontowaniu, zostanie wykorzystane na oddział położniczo-ginekologiczny.

W kwartale sprawozdawczym przybyło 1410 chorych. Ogólna liczba dni-łóżek - 15488. Średnia dzienna obłożność Szpitala 170 chorych, z tego na poszczególnych oddziałach: chirurgicznym - 62, położniczo-ginekologicznym - 53, wewnętrznym - 28 i dziecięcym - 27. Na oddziale chirurgicznym dokonano 233 operacje, na oddziale zaś położniczo-ginekologicznym 196 oraz przyjęto 362 porody. W gabinecie rentgenologicznym wykonano 237 zdjęć i 280 prześwietleń. Przeprowadzono 452 badań laboratoryjnych.

Anbulans przyszpitalny - udzielono 1028 porad lekarskich.

II Szpital Miejski (Skórno-Weneryczny). Ogólna liczba dni-łóżek wynosi 3.215, średnia dzienna 35 chorych. Oddział ten znajduje się przy przekazanym Woj. Wydziałowi Samorządowemu Szpitalu Zakaznym, skąd w najbliższym okresie ma być przeniesiony do pomieszczenia po Szpitalu Kolejowym przy ul. Sw. Rocha.

Miejski Ośrodek Zdrowia

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem. W poradni dla dzieci udzielono 1499 porad lekarskich, 688 niemowlątom i dzieciom do lat 3. Skierowano 52 dzieci na dalsze leczenie do szpitala, 72 zaś do lekarzy specjalistów w poszczególnych poradniach Ośrodka Zdrowia. Pielęgniarki przeprowadziły 508 wywiadów w domach dzieci podopiecznych i 40 u kobiet ciężarnych. Z poradni dla ciężarnych korzystało 94 kobiety,

którym udzielono 140 porad lekarskich. Funkcjonująca przy 8 kuchnia mleczna wydała 12.812 porcji mieszanek leczniczych i 1 porcji mleka białkowego.

Poradnia Przeciwgruźlicza. Liczba osób korzystających wynosiła 893 w tym 628 nowozapisanych. Ogółem udzielono 1827 porad lekarskich. Zarejestrowano 151 nowych zachorowań na gruźlicę. Wykonano 534 odmy, przeprowadzono 658 badań laboratoryjnych oraz 1659 prześwietleń rtg. klatki piersiowej i 1597 zastrzyków.

Pielęgniarki przeprowadziły 162 wywiady społeczne w domach i przy ulicach.

Poradnia Skórno-Weneryczna. W Poradni przyjęto 830 osób leczących się na kiłkę, 39 na rzeżączkę, 566 na choroby skórne i 130 na choroby weneryczne. Ogółem udzielono 2304 porad lekarskich. Dokonano 1709 zastrzyków oraz przeprowadzono 234 badań serologicznych na kiłkę i 541 badań na rzeżączkę.

Poradnia Przeciwjaglicza. Liczba osób leczonych w Poradni wynosiła 315 osób. Zarejestrowano 50 nowych zachorowań na jaglicę. Wykonano 2846 porad lekarskich i opatrunków, oraz wykonano 1471 prześwietleń rentgenowskich.

W mieszczącym się przy Poradni ambulansie ocznym udzielono 112 porad lekarskich.

Poradnia Przeciivreumatyczna W ciągu okresu sprawozdawczego z usług Poradni korzystało 487 osób, którym udzielono 1086 porad lekarskich. W porównaniu z okresem poprzednim frekwencja wzrosła o 100%.

Poradnia Szkolna. Liczba osób zbadanych w Poradni wynosiła 1730. Udzielono 4109 porad lekarskich. Wykonano 2117 prześwietleń rentgenowskich klatki piersiowej. Skierowano 206 osób do poradni specjalistycznych, 73 do polikliniki, 13 do szpitala i 11 do sanatorium. Przeprowadzono 568 badań czynnościowych i 95 Pirquetów.

Szkolna Poradnia Dentystyczna W poradni wykonano 270 plomb i 388 zabiegów oraz leczono z zapaleniem miazgi, zgorzeli itp. Wykonano przegląd jamy ustnej i uzębienia 1853 dzieciom i młodzieży.

Apteka Miejska prowadzi swą pracę jako jednostka samostanowienia w opatrywaniu instytucji leczniczych w leki i materiały opatrunkowe.

Przy 8
 zych nie nastręcza większych trudności. Pracownicy Apteki Miejskiej oraz
 ierownictwo domaga się podniesienia płac do wysokości ustalonych
 ch Wychwałę Naczelnej Izby Aptekarskiej, co znalazło odzwierciedlenie we wy
 27 pniaosku Wydziału Zdrowia na Zarząd Miejski. Uregulowanie tej sprawy
 lico. należy do rzeczy pilnych, ze względu na normalne funkcjonowanie Apte-
 oraz i.

trzyko Łaźnia Miejska. Na podstawie uchwały Zarządu Miasta z dn. 22.XII.47
 w domu 9.I.48 r. Łaźnia Miejska została włączona do Wydziału Przedsiębiorstw
 iajskich. Przekazanie nastąpiło dnia 1 marca r.b. Do chwili przekaza-
 osoba działalność jej ilustrują następujące cyfry: 4833 natryski zbio-
 i 130-owe, 401 wojskowe, 910 cywilne oraz 1039 wanien.

09 za Dział sanitarny

i 541 Wszystkie wypadki zachorowań na choroby zakaźne były hospitalizo-
 ano w Szpitalu Zakaźnym. W pomieszczeniach po chorobach zakaźnych
 Foradzeprzewodzą dezynfekcje, liczba których wyniosła 46.

aglic Kontrola sanitarna była sprawowana przy pomocy 2-ch kontrollerów sa-
 o 147 itarno-żywnościowych. Dokonano 1338 oglądzin sanitarnych następują-
 ych obiektów: nieruchomości - posesje prywatne 1094, sklepy spożyw-
 adzielce 112, pakiady przemysłowe - 132. Pobrano do badania 160 prób arty-
 ków żywności.

spraw Lekarz Miejski dokonał 20 sekcji oraz 207 oględzin sądcwo lekarskich
 o 1086 nadto 90 badań lekarskich w kierunku ustalenia stanu zdrowia osób
 ncja ekstramuralskich skierowanych przez urzędy, celem określenia zdolności
 o pracy.

i wyno

W kwartale sprawozdawczym została ukończona odbudowa pawilonu
 i pierwirurgicznego Szpitala Sw. Rocha i z dn. 15.III.48 szpital chirurgicz-
 do pro został uruchomiony, w związku z czym zlikwidowano oddział chirur-
 3 badaczny przy I-szym Szpitalu.-

270 pl

li itp

ciom s

samod

y opat

WOJEWÓDZKI BIAŁOSTOCKI
Wydział Zdrowia
r.l. 21/48
Białystok, dnia 19/VI.48r.

1122

23

Do
Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego

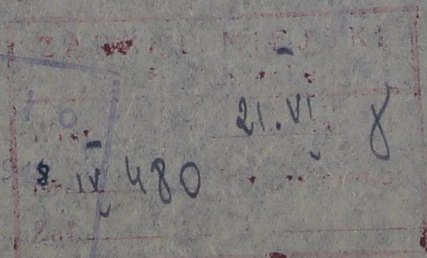
w Białymstoku.

Urząd Wojewódzki przypomina, że termin nadesłania za pierwszy półrocznie 1948r. sprawozdania z Referatu służby Zdrowia jest do dnia 10 lipca rb. pismo Okręgu Ministerstwa Zdrowia Nr. Og. IV-34/3084/4' z dnia 19 maja 1947r.

Powiadamiając o powyższym Urząd Wojewódzki prosi o dotrzymanie tego terminu bez ponaglenia.

Za Wojewodę:
Naczelnik Wydziału

w/z
Dr. Holanski
Inspektor Lekarski

Białystok dnia 10.VII.48 r.

AD MIEJSKI
Białegostoku
Wydział Zdrowia

nr. 1270

Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Zdrowia
w/m.

24
001/48

Wydział Zdrowia Zarządu Miejskiego w Białymstoku w załączeniu
przedkłada sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Zdrowia
za I-sze półrocze 1948 r.

Naczelnik
Wydziału Zdrowia
[Signature]
Dr. A. Tokkoczko

25

SPRAWOZDANIE
z działalności
DŚRODKA ZDROWIA
w Białymstoku
za I-sze półrocze 1948 r.

1. Właściciel Osrodka Zdrowia: Zarząd Miejski- Wydział Zdrowia

2. Działy pracy prowadzone przez Osrodek Zdrowia:

- I. Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem
a/ Poradnia dla dzieci
b/ " dla kobiet ciężarnych
c/ kuchnia mleczna

2. Poradnia Przeciwgruzlicza
3. " Przeciwjaglicza
4. " Skórno-Weneryczna
5. " Przeciwrreumatyczna
6. " Szkolna
7. " Sportowa
8. Szkolna Poradnia Dentystyczna
9. Dział Sanitarny

Teren działania m. Białystok

Personel

Nazwisko i Imię	Stanowisko
Dr. Dominik Kossakowski	Kierownik Osrodka Zdrowia
Dr. Stasiewicz Witold	konsultant
Byczkowska Maria	Instruktrka-Pieleg.
Wizgirdówna Janina	kancelistka
Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem	
Dr. Szaykowska Berta	lekarz-pediatra
Dr. Leoszek Lucia	" "
Dr. Krawczuk Aleksander	" ginekolog
Diakowska Felicja	pielegniarka
Kirejczuk Wera	" "
Drażkiewicz Maria	pomoc pielegn.
Chwojko Antonina	" "
Romaniuk Eugenia	Sanitariuszka
Prusaczyk Irena	prac. kuchni mlecznej
Muraszko Olga	sanitariuszka
Poradnia Przeciwgruzlicza	
Dr. Gajewski Stanisław	lekarz
Frankiewicz Ineza	pomoc pielegn.
Cyrzanowska Maria	" "
Nalewajko Janina	" " (wywiadowczyni)
Szudrowicz Halina	pielegniarka
Cutter Lucja	rejestratorka
Jakubowska Maria	sanitariuszka
Krywko Kazmierz	wozny
Poradnia Przeciwjaglicza	
Dr. Ambroszkiewicz Irena	lekarz
Czajkowska Maria	pielegniarka
Hwaluczyk Maria	pielegniarka

Nazwisko i Imię

Stanowisko

Poradnia Skórno-Weneryczna

Dr. Walewski Jan	lekarz
Kurniewicz Wacław	felczer
Masłowska Helena	pielęgniarka
Higlemanowa Helena	
Kononowicz -Pajko Eugenia	laborantka
Arent Kazimiera	sanitariuszka
Niewinska Sabina	sanitariuszka

Poradnia Przeciwreumatyczna

Dr. Kossakowski Dominik	lekarz
Nietuska Maria	pomoc pielęgn.
Dunaj Maria	sanitariuszka

Poradnia Szkolna

Dr. Sosnowska Maria	lekarz internista
Dr. Chomicz Helena	"
Dr. Giedroń Władysław	" chirurg
Dr. Gajewski Stanisław	" rentgenolog
Wilhorska Irena	pomoc pielęgn.
Perkowska Wiktoria	"
Lipinska Helena	pielęgn.
Pawłowiczowa Regina	rejestratorka
Grądzka Wanda	sprzątaczką

Szkolna Poradnia Dentystyczna

Górecka Zofia	lekarz dentys.
Corn Aniela	"
Peter Urszula	"
Zajkowska Halina	sanitariuszka

Poradnia Sportowa

Dr. Nietupski Mieczysław	lekarz

Dział Sanitarny

Dr. Honiewicz Józef	lekarz miejski
Jurowczyk Bolesław	kontr. san. żywn.
Keller Julian	
Zapolny Jan	dezynfektor
Siskiewicz Piotr	

5. Pomieszczenie i urządzenie

Brak odpowiedniego lokalu w którym można byłoby umieścić wszystkie poradnie Osrodka Zdrowia spowodował, iż mieszczą się one w oddzi. rozmieszczonych w różnych punktach miasta pomieszczeniach.

a/ Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem mieści się przy ul. Orzeł nr. 5. w 10 izbach, pomieszczenie jest wystarczające. Stacja jest wyposażona w wagę do ważenia niemowląt, fotel ginekologiczny, cółka, oraz potrzebne urządzenia w postaci mebli.-

Higiena Szkolna

Imię i nazwisko szkoły	Nr. szkoły	L. oddziałów	Ogól. l. dzieci	L. dzieci obejrzanych	dzieci brudnych	dzieci zaszczepionych	ze świeższą	z jagliwą	skierowano do Ośrodka Zdrow.
Wystok									
Wigury 2	1	15	565		55	-	-	1	186
aldzka 49	2	21	772		40	2	1	-	102
ka 25	3	20	786		36	3	3	-	98
arszawska 25	4	8	280		36	11	-	-	126
Wigury 5	5	16	638		30	4	3	2	210
lecka 73	6	12	460		40	-	3	-	115
akowa 16	7	18	725		30	4	3	2	120
ska I	9	9	290		25	5	3	-	130
nska 38	10	18	712		20	8	8	3	110
lecka 35	11	12	420		25	3	1	-	101
8	12	9	320		30	5	4	3	58
50	15	11	386		30	7	5	3	77
ha 27	18	7	243		30	7	-	-	6
Razem.			6597	427	59	34	14	1439	

Z powodu braku lekarzy szkolnych, nad ogólną higieną czuwają higienistki szkolne. a badania dzieci i opiekę lekarską sprawuje Poradnia Szkolna

Załącznik Sanitarny

Ogledziny Sanitarne

	Ogólna liczba ogledzin	W tym uznano za nie odpowiednie
Osoby poddane ogledzinom:		
spożywcze.....	3035	412
przemysłowe.....	848	91
nie, wędliniarstwo.....	423	35
artykułów żywności i przedmiotów użytku		
ane do badania.....	421	49
wszystkie pobrane do badania.....	nie badano	

Orzeczenie
liczba je
iczn

- b/ Poradnia Przeciwgruzlicza zajmuje lokal przy ul. Mickiewi-
w 7 izbach. Pomieszczenie nie wystarczające. Poradnia posiada
rentgenowski, aparat odmowy, oraz sprzęt laboratoryjny.
- c/ Poradnia Przeciwjaglicza mieści się w lokalu Ubezpieczalni
ul. Legionowa 12 w 2 izbach, razem z ambulansem ocznym. Po-
nie wystarczające.
- d/ Poradnia Skórno-Weneryczna mieści się przy II Szpitalu Mi-
przy ul. Sosnowej Nr. 5 w 4 izbach - pomieszczenie za małe. Po-
wyposażona jest w mikroskop, lampę solux, itp. Niszczona jest
krótkofalowa.
- e/ Poradnia Przeciivreumatyczna mieści się przy I Szpitalu Mi-
przy ul. Warszawskiej 15 korzysta ze sprzętu i urządzeń szpitala.
- f/ Poradnia Szkolna mieści się przy ul. Mickiewicza 2 w 5 iz-
pomieszczenie nie wystarczające. Poradnia nie posiada swego
rentgena, a korzysta z mieszczącego się w poradni Przeciwi-
g/ Szkolna Poradnia Dentystyczna mieści się przy Poradni Szk-
h/ Poradnia Sportowa mieści się przy I Szpitalu miejskim, przy
Warszawskiej 15 korzysta ze sprzętu i urządzeń szpitala.
- i/ Dział Sanitarny zajmuje pomieszczenie przy Wydziale Zdro-
Urzędu Wojewódzkiego. Pomieszczenie nie wystarczające.

6. Dział Leczniczo zapobiegawczy

	L. osób korzyst. z opie- ki	L. udzie- lonych porad	L. odwie- dzin do mowych	L. zabie- gów
Poradnia dla dzieci	1072	3319	815	
" " kobiet	95	252		
" szkolna	6122	9842		
" przeciwgruzl.	2245	4050	271	3476
" przeciwwener.	1619	4567		3423
" przeciivreumat.	1109	2559		523
" przeciwjaglicz.	743	5596		353
" sportowa	1741	1741		
" szkol. dentystycz.	837	2074		845
Razem	15583	34000	1086	8690

Rentgen: Poradnia przeciwgruzlicza 3653 przeswietleń
szkolna 5102 "

Odma: w Poradni Przeciwgruzliczej założono 1109 odm

7. Kuchnia mleczna

Liczba dzieci korzystają- cych z kuchni mlecznej	Ilość wyda- nego mleka	Ilość wyd. mlecz. lecz.	Ilość wydan- ego mleka białk
210	7266 litr	29911 porc.	14842 po

28

Biuletyn z chorobami zakaźnymi

Badanie na nosicielstwo:
Chłonicy..... 206
Duru..... 29
Dezynfekcje:-liczba dokonanych 89

Dział Pomocniczy

Propaganda- w poszczególnych poradniach Ośrodka Zdrowia były rozdawane
broшуry propagandowe, oraz wygłaszane odczyty i pogadanki,

Białystok 10.VII.1948 r.

Kierownik
Miejskiego Ośrodka Zdrowia

[Signature]
Dr. A. Tokłoczko

AD MIEJSKI

Białegostok
Wydział Zdrowia

1250/41

Białystok, dn. 6. VII. 1948 r.

29

- 7-7-48 -
Do

Wydziału Prezydialnego
Zarządu Miasta

w/m

Wydział Zdrowia Zarządu Miejskiego w załączeniu przedkłada
sprawozdanie z działalności Wydziału i jego agend za II-gi
kwartał 1948 r.-

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

Dr. A. Tokłoczko

S P R A W O Z D A N I E

działalności Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego i jego agend za II-gi kwartał 1948 r.

Zakres pracy Wydziału Zdrowia Z.M. w okresie ostatniego kwartału w zasadzie swej nie uległ zmianie w porównaniu do poprzedniego. Lecznictwo ambulatoryjne prowadzone było w Szpitalu Sw. Rocha, obejmującym całość chirurgiczną, w I-szym Szpitalu Miejskim mieszczącym ginekologię z położnictwem i oddziałem dziecięcym, oraz w Szpitalu Skórno-Wenerycznym. Lecznictwo wewnętrzne prowadzone było przez Szpital P.C.K. Lecznictwo otwarte i profilaktyka skupiała się w poszczególnych poradniach Miejskiego Środka Zdrowia, a biuro sanitarne, prowadzone przez Lekarza Miejskiego, było przy Wydz. Zdrowia.

Praca poszczególnych agend przedstawia się następująco:

I-szy Szpital Miejski. W kwartale sprawozdawczym przybyło 1001 chorych. Ogólna Liczba dni-łóżek 9.099. Średnia dzienna obłożność Szpitala 100 chorych dziennie, z tego na oddziale położniczo-ginekologicznym 75 i dziecięcym 25. Na oddziale położniczo-ginekologicznym dokonano 238 operacji, oraz przyjęto 357 porodów. W gabinecie rentgenowskim wykonano 115 zdjęć i prześwietleń rtg. Liczba wykonanych badań laboratoryjnych wyniosła 444.

W ambulansie przyszpitalnym udzielono 695 porad lekarskich.

I-szy Szpital po zlikwidowaniu oddziału i oddziału wewnętrznego zwiększony do 120 łóżek oddział położniczo-ginekologiczny oraz 30 łóżkowy oddział dziecięcy. Prace przygotowawcze do adaptacji i remontu pomieszczeń na oddział położniczo-ginekologiczny zostały ukończone a prace remontowe są w toku. Rozmiar ich uzależniony będzie od możliwości kredytowych. Posiadane kredyty są o 500.000 zł. za mało w stosunku do urzędowych kosztorysów.

Szpital Sw. Rocha. Do Szpitala przyjęto 1.021 chorych, z tego z miasta 357 i z powiatów 664. Ogólna liczba dni-łóżek - 14.014, średnia dzienna obłożność Szpitala 154 chorych. W m-cu czerwcu zanotowano największą obłożność, gdyż wyniosła ona aż 161 chorych dziennie na 150 łóżek etatowych. Dokonano 708 operacji oraz 66 mniejszych zabiegów operacyjnych. W pracowni rentgenowskiej wykonano 395 zdjęć i 57 przeświet-

leń rentgenowskich.

Liczba przyjęć ambulatoryjnych wyraża się cyfrą 1.448, w tym na biegów i opatrunków 433.

Szpital Sw. Rocha uruchomiony z końcem poprzedniego kwartału labo-
tale sprawozdawczym rozwinął w pełni swoją pracę. Większe brzoźące
dzeniu i zaopatrzeniu zostały usunięte. Wskutek dużego obłożenia Porad-
tala i szczupłości pomieszczeń, szczególnie pomocniczych, pracownicy
talu napotyka na wielkie trudności, które w dużej mierze zostały 37 bad-
te po odbudowie budynku administracyjnego. Prace przygotowawcze
budowy tego budynku są na ukończeniu, odbudowa zaś jest przewi-
w kwartale następnym.

Szpital Skórno-Weneryczny. W kwartale sprawozdawczym liczba
łożek wyniosła 3.121, przeciętna dzienna obłożność Szpitala 34

Projektowane przeniesienie tego Szpitala do budynku po Szpi-
lejewym przy ul. Sw. Rocha 2 nie została zrealizowana wskutek br-
czwzi ze strony władz kolejowych.

miejski Ośrodek Zdrowia

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem. W poradni dla dzieci udzielo-
1.820 porad lekarskich niemowlętom i dzieciom do lat 3-ich. Skierowano
37 dzieci na leczenie szpitalne i 34 do poszczególnych przychodni
jalistycznych Ośrodka Zdrowia.

Z kuchni mlecznej korzystało 112 dzieci, którym wydano 23.8 Hig-
mieszanek leczniczych.

Do poradni dla ciężarnych zgłosiło się 78 kobiet - liczba u-
nych porad wyniosła 112.

Pielęgniarki przeprowadziły 267 wywiadów społecznych w domach Apt-
ci podopiecznych.

W m-cu maju i czerwcu w Stacji były przeprowadzane szczepie-
ne przeciw ospie.

Poradnia Przeciwgruźlicza. Liczba osób nowazapisanych w okrę-
wozdawczym wynosi 923, w tym chorych na zakaźną gruźlicę płuc
czynną, niezakaźną 138. Udzielono 2223 porad lekarskich, dokonano
prześwietleń rentgenowskich, 582 badań laboratoryjnych, oraz 18
zastrzyków. Założono i dopełniono 575 odm.

Pielęgniarki społeczne przeprowadziły 109 wywiadów w domach
będących pod opieką Poradni.

Poradnia Skórno-Weneryczna. W Poradni leczono 790 osób, w tym choro-
w tyach na kiłę 139, rzeżączkę 28, choroby skóry 534 oraz obserwac. 88.
dzielono 2.263 porady lekarskie, dokonano 1714 zabiegów. Wykonano ba-
rtaków laboratoryjnych: serologicznych na kiłę 348 i mikroskopowych na
e brzyżączkę 355.-

Poradnia Przeciwreumatyczna. W ciągu okresu sprawozdawczego za-
pracjestrowano 622 chorych. Udzielono 1473 porad lekarskich, wykonano
zosta 37 badań laboratoryjnych oraz 960 zastrzyków. Liczba chorych zgłasza-
owawczyących się do Poradni stale wzrasta.

Poradnia Przeciwiąglicza. Zanotowano 70 zachorowań na jaglicę. Licz-
przewiła wizyt lekarskich wyniosła 2.750. Wykonano 198 zabiegów oraz 7 ope-
liczbaacji.

W mieszczącym się przy poradni ambulansie ocznym udzielono 827 porad.

Poradnia Sportowa. Zbadano 1741 osób, biorących udział w zawodach i
tek bimpresach sportowych.

Całokształt opieki lekarsko-higienicznej nad młodzieżą szkolną spra-
ruje Poradnia Szkolna, a praca jej przedstawia się następująco:

ieci udzielono 5.733 porad lekarskich, dokonano 2.910 prześwietleń rtg,
h. Skrykonano 1.033 badań na odczyn Pirquet a, oraz 656 Biernackiego. Skie-
rzychotowano 212 dzieci do poradni specjalistycznych Ośrodka Zdrowia, 10 na
leczenie sanatoryjne i 11 do szpitali.

o 23.8 Higienistki sprawują opiekę higieniczną nad młodzieżą w poszczególn-
nych szkołach.

czba u Szkolna Poradnia Dentystyczna. Wizyt lekarskich - 1366. Wykonano 229
plomb bez leczenia, 169 plomb z leczeniem oraz 116 ekstrakcji.

w domac Apteka Miejska spełnia rolę apteki zakładowej, zaopatrując insty-
tucje lecznicze oraz apteki publicznej. Rozwój apteki jest zahamowany
czepieprakiem odpowiedniego pomieszczenia.

Dział sanitarny. Chorzy na choroby zakaźne byli hospitalizowani w
w okręzpitalu Zakaźnym. W pomieszczeniach po chorobach zakaźnych były prze-
płuc prowadzane dezynfekcje, liczba których wyniosła 43.

dokona Dokonano 2724 oględzin sanitarnych, w tym nieruchomości 1697, sklepy
oraz 18pożywcze 736 oraz zakłady przemysłowe 291. Pobrano 261 prób artyku-
ków żywności. Wydano 13 zezwoleń na przewiezienie zwłok oraz 3 na exh-
domachację.

Tablica Nr. 2

32

ETATY SŁUŻBY ZDROWIA NA TERENIE WOJEWODZTWA

stan w ostatnim dniu półrocza sprawozdawczego

Wyszczególnienie	na etacie	liczba etatów		nieobsadzonych	
		ogółem		lekarskie	
		lekarskie	inne	lekarskie	inne
				0	
W Starostwach Powiatowych i Grodzkich	Samorządu	46 w tym 4 lek. dentys.	220	13 14 w tym 1 lek. dentys.	41 38

e t a t y n i e o b s a d z o n e

Lekarz sanitarny.....	I	7godz.	Falegniarek.....	I 18
" internista	I	3 "	laborantka	I
" "	I	4 "	kontrol. sanitarny	2
" laryngolog	I	1 "	sanitariuszek	6 12
" okulista	I	1 "	siły kancelaryj.	2 4
" wych. fizyczn.	I	1 "	robotnice kuchni	3
" chorób dziec.	I	7 "	krawcowa	1
" ginekolog	I	7 "	woźni robotnicy	5 4
" chorób płuc.	I	5 "		
" rentgenolog	I	3 "		
" chorób skóry	I	5 "		
" "	I	1 "		
" wenerolog	I	5 "		
" dentysta	I	3 "		

Razem 38
41

Razem I 4

13

PERSONEL SŁUŻBY ZDROWIA
stan w ostatnim dniu półrocza sprawozdawczego

szczegółnienie	w miastach Wojewódzkich	Uwagi
lekarze	42	
lekarze dentyści	9	
technicy dentyści	3	
w tym uprawnionych	I	
farmaceuci razem	24	
w tym z ukończonymi studiami uniwers.	13	
felczerzy	14	
pielęgniarki razem	39	
w tym z 2-letnią szkołą	8	
położne razem	63	
położne gminne	---	
kontrolerzy sanitarni	2	
w tym z ukończonym kursem	I	
pomoc pielęgniarska	68	

PLACOWKI POMOCY OTWARTEJ
stan w ostatnim dniu półroczna sprawozdawczego

Wyszczególnienie	z siedzibą w miastach wojewódzkich	Uwagi
Środki Zdrowia /Miejski /	I	
Samodzielne przychodnie społeczne	-	
Inne przychodnie i ambulatoria		
a/ ambulatorium P.C.K.	1	
b/ " Ubezpie. Społ.	14	
c/ Centr. Przychodnie P.K.P.	1	
d/ Skórno-Węgryczne Ubezpie. Społ.	I	
Ambulanse ruchome	--	
Podgotowie ratunkowe	I	
Obby /punkt/ porodowe	-	

WYKAZ OSRODKOW ZDROWIA

stan w ostatnim dniu półrocza sprawozdawczego

Miasto Białystok

Właściciel Osrodka-Zarząd Miejski

Nazwa poszczególnych przychodni wchodzących w skład Osrodka Zdrowia	Personel			
	liczba lekarzy	liczba pielęgn.	liczba położn.	inny personel
x) Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem	3	4		3
xx) Poradnia Skórno-Weneryczna	I	3		2
Poradnia Przeciwgruźlicza	I	5		2
Poradnia Przeciwjaglicza	I	2		
Poradnia Przeciivreumatyczna	I	I		I
Poradnia Szkolna	4	3		2
Poradnia Szkolna Dentystyczna	3			I
Poradnia Sportowa	I			
Razem	15	18		11

x) Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem prowadzi poradnię dla dzieci i poradnię dla kobiet.

xx) W liczbie pielęgniarek został włączony 1 felczer.

OPIEKA LEKARSKA NAD DZIEĆMI POZA SZKOŁAMI
stan w ostatnim dniu półrocza sprawozdawczego

Wyszczególnienie	Liczba Ogólna		Personel			
	placówek	dzieci	liczba lekarzy	liczba lek. lekarzy dentyst.	liczba pielęgn	liczba innego person.
Żłobki	I	80	--	--	I	15
Dziecińce	I	49	I	--	5	44
Zakłady zamknięte dla dzieci	3	277	--	--	2	27

Wyżej wymienione zakłady ^{para domów Małych Siostr} nie mają stałej opieki lekarskiej.

Wypadki chorobowe są kierowane do Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem i do Poradni Szkolnej. - do Ośrodka Zdrowia w Białym.

W okresie sprawozdawczym nie ma sprawozdań z kolonii i półkolonii ze względu nato iż rozpoczęły się one dopiero w pierwszych dniach miesiąca lipca b.r.

OPIEKA LEKARSKA W SZKOŁACH
stan w ostatnim dniu półrocza sprawozdawczego

Wyszczególnienie	Liczba Ogólna	
	Szkół	Dzieci
Przedszkola	12	5620
Szkoły Powszechne	13	6597
Szkoły Średnie	24	5174

Lekarzy w szkołach niema. Młodzież szkolna jest pod opieką lekarską Poradni Szkolnej.-

Urząd Miejski
Białymstoku
Wydział Prezydialny
4-2-1948r.

L. dz. ....

Do

Hydrostatu Zolnowa 38

wym

Przypominam o obowiązku przedłożenia sprawozdania
za III kwartał 1948r. w terminie do dnia 6 października
1948r.

7 Tomaszewski W.
Prezydent miasta

W p ł y n ę ł o

dn. 5. 2. 1948r.

L. dz. 2024 Zai

Urząd Miejski

Białymstoku

Wydział Prezydialny

7-X-1948r

L. dz.

B. Pilne

39

Do

Wydziału Zaborów

Województwa

Polecam natychmiast przedstawić sprawozdanie za
III kwartał r. b. nieprzekraczalnie w dniu 7.X.1948r. do go-
dziny 14-tej.

Tomaszowski
Wz Prezydent miasta

Miński

ZARZĄD MIEJSKI

m. Białegostoku
Wydział Zdrowia

Nr. 2119

ODPIS

Białystok, dn. 7. XI 1948 r.

lw

Do

Wydziału Prezydialnego

Zarządu Miasta

w/m

Wydział Zdrowia Z.M. w załączeniu przedkłada sprawozdanie
z działalności Wydziału i jego agend za III-ci kwartał 1948 r.

Załącznik 2.

Naczelnik
Wydziału Zdrowia
(Dr. A. Toktaczko)

64

S P R A W O Z D A N I E
z działalności Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego i jego agend
za III-ci kwartał 1948r.

Ogólne ramy działalności Miejskiej Służby Zdrowia w okresie sprawozdawczym pozostały niezmienione w stosunku do okresu poprzedniego. Poczyniono tylko niektóre przesunięcia lokalowe, co wpływało z konieczności należytego funkcjonowania poszczególnych instytucji.

Sprawy sanitarne jak zwykle, prowadzone były przez lekarza miejskiego, z siedzibą przy Wydziale Zdrowia Z.M., lecznictwo zamknięte skupiało się w 3-ch szpitalach miejskich, a otwarte w Ośrodku Zdrowia, w skład którego wchodzi wszystkie poradnie.

Budynek przy I-szym Szpitalu Miejskim po oddziale chirurgicznym został odremontowany i przystosowany do potrzeb oddziału położniczo-ginekologicznego, do którego oddział ten został przeniesiony. Skutkiem tego oddział położniczo-ginekologiczny zwiększony w dwójnysób, znajduje się w odpowiednich już warunkach.

Przy I-szym Szpitalu w budynkach po oddziale położniczo-ginekologicznym i wewnętrznym znalazła pomieszczenie Państwowa Szkoła Położnych.

Odbudowa budynku administracyjnego przy Szpitalu Sw. Rocha została rozpoczęta, a roboty ukończone mają być jeszcze w roku bież.

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem, mieszcząca się poprzednio w budynku Dobrego Pasterza, wskutek zniszczenia i konieczności kapitalnego remontu tego pomieszczenia, została przeniesiona do budynku miejskiego przy I-szym Szpitalu /b.ambulatorium/ poprzednio odremontowanego i dostosowanego do potrzeb Stacji.

Przeniesienie Szpitala Skórno-Wenerycznego do nowego pomieszczenia po Szpitalu Kolejowym przy ul. Sw. Rocha 3, dotychczas nie zostało uskutecznione, a to z powodu przeszkód ze strony Władz Kolejowych, które pomimo poprzedniego uzgodnienia tej sprawy i otrzymania pomieszczenia po Państwowej Szkole Położnych, budynku po Szpitalu Kolejowym Miastu nie przekazały. Sprawa ta pozostaje nadal otwartą i interweniowano w Ministerstwie Zdrowia i Ministerstwie Komunikacji.

Działalność poszczególnych agend w kwartale sprawozdawczym przedstawia się następująco:

I-szy Szpital Miejski. W kwartale sprawozdawczym przybyło 1056 chorych, z tego 607 z miasta, 449 z powiatów. Ogólna liczba dni łóżek wynosiła 8.642, średnia dzienna obłożność Szpitala - 94, z tego na oddział położniczo-ginekologiczny przypada 72 i dziecięcy 22. Na oddziale położniczo-ginekologicznym wykonano 301 operacji, oraz przyjęto 371 porodów. W gabinecie rentgenowskim wykonano 108 zdjęć i prześwietleń rtg. Wykonano 434 badań laboratoryjnych.

W ambulansie przyszpitalnym udzielono 632 porady lekarskie.

Szpital Sw. Rocha. Do Szpitala przyjęto 1.122 chorych, z tego 350 z miasta i 770 z powiatów. Ogólna liczba dni-łóżek - 13.669. Średnia dzienna obłożność Szpitala - 148 chorych. Liczba wykonanych operacji wyraża się cyfrą 532, zabiegów zaś 49. W pracowni rentgenowskiej wykonano 30 zdjęć i prześwietleń rtg.

W ambulansie przyszpitalnym udzielono 987 porad, w tym 352 zabiegów.

Szpital Skórno-Weneryczny. W kwartale sprawozdawczym liczby dni łóżek wynosiła 2.222, przeciętna dzienna obłożność - 22 chorych.

W m-cu lipcu i sierpniu zanotowano najmniejszą obłożność Szpitala, natomiast już w m-cu wrześniu liczba osób zgłaszających się na leczenie szpitalne znacznie wzrosła.

Miejski Ośrodek Zdrowia.

I. Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem. W poradni dla dzieci udzielono 1.745 porad lekarskich, 958 niemowlętom i dzieciom do lat 3. Skierowano 29 dzieci na leczenie do Szpitala Miejskiego. Pielęgniarki przeprowadziły 530 wywiadów społecznych w domach dzieci podopiecznych.

Do poradni dla kobiet ciężarnych zgłosiło się 68 kobiet - udzielono 81 porad lekarskich.

W funkcjonującej przy Stacji kuchni mlecznej wydano 75.203 porcje mieszanek leczniczych i mleka białkowego.

II. Poradnia Przeciwgruźlicza. Liczba osób nowo-zarejestrowanych w poradni w sprawozdawczym wynosi 404, w tym na gruźlicę płuc zakaźną 30, czynnie zakaźną 99, styczeńność i obserwację - 275. Udzielono 1563 porad lekarskich, wykonano 1.372 badań rentgenowskich, oraz 1.118 zastrzyków. Założono i dopełniono 700 odm. Przeprowadzono 104 badań laboratoryjnych.

III. Poradnia Skórno-Weneryczna. W Poradni leczono w okresie III kwartału 767 osób, w tym chorych na kiłkę 51, rzażączkę 45, choroby skóry 564 oraz będących na obserwacji 107. Udzielono 1845 porad lekarskich,

dokonano 1.384 zabiegów. Wykonano badań laboratoryjnych: serologicznych na kiłę - 354 i mikroskopowych na rzeżączkę 381.

IV. Poradnia Przeciwreumatyczna. Liczba udzielonych porad wynosi 1.168. Osób nowoprzyjętych w Poradni - 472, w tym chorych na: za-
każne postacię gośćca 14, gościec pierwotnie przewlekły 295, gościec
zwyrodniający 13, schorzenia gośćcowe kręgosłupa 4, zapalenie tkanki
łącznej okołostawowej, śródmięśniowej 81, schorzenia stawów 25 oraz
inne 40. Wykonano 625 zabiegów oraz 87 badań laboratoryjnych.

V. Poradnia Przeciwjaglicza. Zarejestrowano 75 nowych zachorowań na jag-
licę. Liczba wizyt lekarskich oraz opatrunków - 2.120. Liczba zabie-
gów operacyjnych mniejszych jak wygniatacie jagieł itp. - 86.

W mieszczącym się przy poradni ambulansie ocznym udzielono 401
porad.

VI. Poradnia Sportowa. Zbadano 100 osób biorących udział w zawodach
i imprezach sportowych.

Lekarz Poradni Sportowej jest obecny na wszystkich imprezach
sportowych.

VII. Poradnia Szkolna. Ogółem udzielono 2.315 porad lekarskich. Nowo-
zarejestrowano 1.141 dzieci. Wykonano 1.262 prześwietleń rentge-
nowskich, badań laboratoryjnych 722, w tym na odczyn Pirquet'a 184
i Biernackiego 538. Skierowano 41 dzieci do lekarzy specjalistów
poszczególnych poradni Ośrodka Zdrowia.

Higienistki sprawują opiekę higieniczną nad młodzieżą w poszcze-
gólnych szkołach.

Ze względu na okres wakacji letnich praca w Poradni w okresie
sprawozdawczym w porównaniu z okresem poprzednim znacznie się zmniej-
szyła.

VIII. Szkolna Poradnia Dentystyczna. Wykonano 57 plomb bez leczenia,
55 plomb z leczeniem oraz 25 ekstrakcji.

Apteka Miejska. zgodnie ze swym zadaniem zaopatrywała w leki
wszystkie instytucje lecznicze, prowadząc obok sprzedaży publicznej,
Zaopatrzenie instytucji leczniczych w leki zastrzeżone nie wzbudzało.

Dział Sanitarny. Chorzy na choroby zakaźne byli hospitalizowani
w Szpitalu Zakaźnym. W pomieszczeniach po chorobach zakaźnych były
przeprowadzane dezynfekcje, liczba których wyniosła 110.

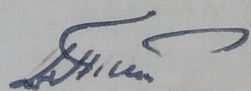

Dokonano 1.798 oględzin sanitarnych, w tym nieruchomości 1.291, sklepy spożywcze 337, zakłady przemysłowe 170. W stosunku do poprzedniego kwartału dokonano mniej oględzin sanitarnych ze względu na okres urlopów kontrolerów sanitarnych.

W związku z zachorowaniami 23 osób na choroby przewodu pokarmowego dokonane zostały wywiady epidemiologiczne. Wydano 16 zezwoleń na wiezienie zwłok. Przeddezynfekowano 58 kompletów ubrań, 18 ustępów, 4 studnie. Pobrano 142 próby artykułów żywn. Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych sporządzono 71 mandatów karnych, oraz skierowano 41 spraw do sądu.

Lekarz Miejski dokonał 20 sekcji zwłok oraz 95 oględzin sądowo lekarskich. Ponadto zbadał 960 osób zatrudnionych przy wyrobie i sprzedaży artykułów spoż. oraz 165 skierowanych przez urząd celowy do określenia przydatności do pracy.

W okresie sprawozdawczym prowadzone szczepienia ochronne przeciw dżumie brzusznemu liczba których wyniosła 1.455.-

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

Biuletyn Sanitarny

B. Pilski

43

III kwartał 1948 r.

skierowano chorzy na choroby zakaźne do szpitala 101 osób
 w ramach szpitali dokonano dezynfekcji i dezynsekcji - liczba ~~100~~ 110.
 dokonano oględzin sanitarnych 1798 w tym nieruchomości
 1291, sklepy spożywcze 337, zakłady przemysłowe ~~10~~ 168, oraz
 1 hotel i 1 morderca - (w stosunku do poprzedniego kwartału
 dokonano mniej z uwagi na urlop 1 pracownika)
 odbyło się 16 posiedzeń na posiedzeniach komisji
 dokonano uchwycenia epidemiologicznych w kwaterach
 zachorowania na choroby zakaźne 23,
 przedyskutowano ustępiło 18, st skierowano spraw do sądu 41
 " studni ~~18~~ 4. mandataw karnych - 71
 " komplet. ubrań 58, ✓
 pobrano prób wody — 2
 " art. zym. - 142,
 - szereżi w domu b. w. -
 - " orpy —
 ✓ dokonano sekcji zwłok — ~~10~~ 20
 ✓ " oględzin " — ~~10~~ 45
 ✓ zbadanych, zabudowanych
 przy wyrobach i spienianiu
 artykułów spożywczych — 960.
 zbadanych, celów ex-
 misji przydatności 165.
 ✓ do pracy —
 i swoje uwagi Dr

14.55 - Sew.

ZARZĄD MIEJSKI

m. Białegostoku
Wydział Zdrowia

Nr. 3038/48

Białystok, dn. 8. I. 1949 r.

46

ODPIS

Do

Ob. Prezydenta Miasta

w/m

W załączeniu przedkłada się sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowia Z.M. i jego agend za IV kwartał 1948 r.

Załącz. 2.

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

Dr. J. Bagan

[Handwritten signature]
10/15-48

[Handwritten signature]

45

S p r a w o z d a n i e
z działalności Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego i jego agend
za IV kwartał 1948 r.

Zakres pracy miejskiej służby zdrowia w IV kwartale pozostał niezmieniony w stosunku do kwartału poprzedniego.

Lecznictwo zamknięte prowadzone było w I-szym Szpitalu Miejskim mieszczącym ginekologię z położnictwem i oddziałem dziecięcym, w II-gim Szpitalu Miejskim (b. Sw. Rocha), obejmującym całość chirurgiczną oraz w Szpitalu Skórno-Wenerycznym. Lecznictwo otwarte skupiało się jak poprzednio w Ośrodku Zdrowia, który spełniał swe zadanie w ramach poszczególnych poradni. Dział sanitarny prowadzony był przy Wydziale Zdrowia przez Lekarza Miejskiego.

Bliższe dane pracy poszczególnych agend przedstawiają się następująco:

I -szy Szpital Miejski. W kwartale sprawozdawczym przybyło 1133 chorych w tym 662 z miasta i 471 z powiatów. Ogólna liczba dni łóżek wynosi 9.557 z tego na oddział położniczo ginekologiczny przypada 7.099 i oddział dziecięcy 2.458. Średnia dzienna obłożność Szpitala wyraża się cyfrą 115. Na oddziale położniczo-ginekologicznym wykonano 398 operacji oraz przyjęto 386 porodów. W gabinecie rtg. wykonano 174 prześwietleń. Przeprowadzono 603 badań laboratoryjnych.

W ambulansie przyszpitalnym udzielono 680 porad lekarskich.

II-gi Szpital Miejski. Do Szpitala przyjęto 1.020 chorych, z tego 357 mieszkańców miasta i 663 z prowincji. Ogólna liczba dni łóżek wynosi 14.900, średnia dzienna obłożność Szpitala - 162 chorych. Wykonano 586 operacji, 136 zabiegów oraz 166 badań laboratoryjnych. W gabinecie rentgenowskim dokonano 110 prześwietleń oraz 363 zdjęć.

W ambulansie przyszpitalnym udzielono 1400 porad lekarskich w tym wykonano 399 zabiegów.

Szpital Skórno-Weneryczny. W okresie sprawozdawczym ogólna liczba dni łóżek wyniosła 1.969 - średnia dzienna 22,5. Dzięki przeprowadzanej na terenie miasta akcji "W" liczba chorych na choroby weneryczne znacznie zmalała.

Miejski Ośrodek Zdrowia

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem. W poradni dla dzieci udzielono

2118 porad lekarskich, 1680 niemowlątom i dzieciom do lat 3. Skierowano 27 dzieci na leczenie szpitalne. W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 266 dzieci. Pielęgniarki przeprowadziły 360 wywiadów społecznych w domach dzieci podopiecznych.

W poradni dla kobiet udzielono 85 porad lekarskich 72 kobietom ciężarnym.

W prowadzonej przez Stację kuchni mlecznej wydano 21.807 porcji mieszanek leczniczych 123 niemowlątom.

Poradnia Przeciwreumatyczna. Liczba chorych nowoprzyjętych w Poradni wynosi - 629, w tym 518 dorosłych i 111 młodzieży do lat 20. Ogólna liczba udzielonych porad - 1.698.

Poradnia Przeciwjaglicza. Zarejestrowano 115 nowych przypadków zachorowań na jaglicę. Ogółem udzielono 3.630 porad lekarskich i operacji. Liczba małych zabiegów operacyjnych jak wygniatanie jagieł itp. - 482.

Poradnia Skórno-Weneryczna. W Poradni leczono 635 osób, w tym chorych na kiłę 130, rzeżączkę 35, choroby skóry 399 oraz będących na obserwacji 71. Udzielono 1845 porad lekarskich, wykonano 749 zabiegów. Badań pomocniczych wykonano: serologicznych na kiłę 308, mikroskopowych na kiłę 3, na rzeżączkę 272 oraz innych 171.

Poradnia Przeciwgruźlicza. Liczba osób nowozarejestrowanych wynosi 546, w tym na gruźlicę płuc zakaźną - 17, na gruźlicę płuc czynną zakaźną - 230, styczność i obserwację - 299. Udzielono 1772 porad lekarskich, wykonano 1701 prześwietleń rentgenowskich, oraz 1611 zabiegów. Założono i dopełniono 741 odm. Pielęgniarki Poradni przeprowadziły 295 wywiadów społecznych w domach chorych podopiecznych.

Poradnia Sportowa. Zbadano 578 osób biorących udział w zawodach i imprezach sportowych.

Poradnia Przeciwalkoholowa. Ze względu na to iż Poradnia została zorganizowana dopiero w m-cu listopadzie, frekwencja zgłaszających się osób jest jeszcze bardzo mała. Ogółem udzielono 36 porad lekarskich i wykonano 25 zabiegów.

Poradnia Szkolna. Ogółem udzielono 3.809 porad lekarskich. Liczba dzieci korzystających u usług Poradni w okresie sprawozdawczym wynosi 2718. Wykonano 2.019 prześwietleń rentgenowskich klatki piersiowej, 834 badań na odczyn Pirquet a i Biernackiego. Skierowano 204 dzieci do lekarzy specjalistów poszczególnych poradni Ośrodka.

Higienistki szkolne sprawują opiekę higieniczną nad młodzieżą w poszczególnych szkołach.

Szkolna Poradnia Dentystyczna. Wykonano 258 plomb z leczeniem, 153 bez leczenia oraz 228 ekstrakcji.

Dział Sanitarny.

Chorzy na choroby zakaźne byli hospitalizowani w Szpitalu Zakaźnym w ilości 109 osób. W pomieszczeniach po chorobach zakaźnych były przeprowadzane dezynfekcje, liczba których wyniosła 109 w 228 pomieszczeniach o łącznej kubaturze 6530 m. Odkazano 37 kompletów ubrań. Przeprowadzono 109 wywiadów epidemiologicznych.

Kontrola sanitarna była sprawowana przy pomocy 2-ch kontrolerów. Dokonano 1989 oględzin sanitarno porządkowych w tym: nieruchomości 943, sklepów i straganów o charakterze spożywczym 872, zakładów przemysłowych 167, rzeźni miejskiej 3 oraz dworca kolejowego 4. W każdym poszczególnym wypadku wydano zarządzenie dokonania potrzebnych remontów oraz usunięcia braków. Pobrano 161 prób artykułów spożywczych do badania. Za brudne przygotowanie artykułów spożywczych względnie fałszowanie, skierowano do Sądu 6 spraw. Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych sporządzono 168 doraźnych mandatów karnych.

Lekarz Miejski dokonał 16 sekcji zwłok, oraz 66 oględzin sądowo lekarskich. Ponadto zbadał 300 osób zatrudnionych przy wyrobie i sprzedaży art. spożywczych, oraz 294 osób skierowanych przez urzędy celem określenia stanu zdrowia o przydatności do pracy.

Wydano 19 zezwoleń na przewiezienie zwłok oraz 4 na ekshumację.

- . -

Biorąc pod uwagę ogólne warunki pracy w poszczególnych instytucjach w dalszym ciągu dawał się odczuwać brak sił wykwalifikowanych co w dużym stopniu utrudniało pracę, a nieraz obniżało jej poziom. Zaopatrzenie poszczególnych zakładów było dostateczne, a w okresie sprawozdawczym poczyniono znaczne uzupełnienie w zakresie zaopatrzenia, szczególnie w sprzęt lekarski.

Ze spraw reorganizacyjnych na okres sprawozdawczy przypadło przeniesienie oddziału Skórno-Wenerycznego II Szpitala Miejskiego do nowego pomieszczenia przy ul. Sw. Rocha 3, po dokonaniu poprzednio niezbędnych remontów. Dalszy rozwój tego oddziału i rozszerzenie go przypadnie na okres następny.

Szpital Wewnętrzny P.C.K. zgodnie z uchwałą Zarządu Miejskiego z

końcem 1948 roku został przejęty przez Zarząd Miejski, co zwiększyło szpitalnictwo miejskie o 130 łóżek.

Apteka Miejska zaopatrująca przez cały miniony okres w leki i materiały opatrunkowe wszystkie instytucje lecznicze miejskie, z dniem 31 grudnia została na skutek postanowienia Wojewódzkiej Rady Narodowej zlikwidowana w swej poprzedniej formie i z początkiem roku 1949 zostaje objęta przez Dyрекcję Aptek Społecznych "Centrosan". W okresie sprawozdawczym Apteka zarówno na odcinku zaopatrzenia instytucji leczniczych jak i sprzedaży publicznej spełniała poprzednio swe zadanie należycie.

W odniesieniu do Ośrodka Zdrowia w okresie sprawozdawczym poczynione zostały wszystkie prace przygotowawcze do odbudowy Centralnego Ośrodka Zdrowia, a częściowo nawet na tym odcinku poczynione zostały już inwestycje w zakresie rozporządzalnych kredytów.

W zakresie zwalczania chorób gruźlicy został zainstalowany i uruchomiony aparat rentgenowski do zdjęć małoobrazkowych. Aparat wykonuje masowe zdjęcia. W pierwszym rzędzie została wzięta pod uwagę w tej akcji młodzież szkolna, z terenu miasta jak i województwa a następnie inne środowiska, przede wszystkim robotnicze. Od chwili pracy aparatu wykonano 3.471 zdjęć rtg.

Całością pracy w zakresie służby zdrowia i sanitariatu miasta kierował zgodnie z zadaniem Wydział Zdrowia. Praca tego Wydziału, która ma szeroki zakres, jest ciężka i z trudnością jest dokonywana a to z braku odpowiedniej ilości wykwalifikowanego w Wydziale personelu, uzupełnienie jego jest niezbędnym warunkiem normalnej, i rozwiniętej na odpowiednim poziomie, pracy.

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

Dr. J. Bagan

47

S P R A W O Z D A N I E

z działalności działu sanitarnego, Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego w Białymstoku za IV. kwartał 1948 r.

Walka z chorobami zakaźnymi:

W okresie sprawozdawczym chorzy na choroby zakaźne byli hospitalizowani w Szpitalu Zakaźnym w ilości 109 osób. W pomieszczeniach po chorobach zakaźnych były przeprowadzone dezynfekcje w ilości 109, w 228 pomieszczeniach, o łącznej kubaturze 6530 m. Odkazano 37 kompl. oraz dokonano dezynfekcji poczekalni na dworcu G.I. ubrań i 10 ubikacji, dokonano 109 wywiadów epidemiologicznych.

Kontrola Sanitarna

Dokonano 1989 oględzin sanit.-porządkowych, w tym: nieruchomości 943, sklepów i straganów o charakterze spożywczym 872, zakładów przemysłowych 167, rzeźni miejskiej 3, dworców kolejowych 4.

W każdym poszczególnym wypadku wydano zarządzenie dokonania potrzebnych remontów, oraz usunięcia braków. Wydano zezwolenia na 19 przewiezienia i 4 ekshumacje zwłok. Pobrano 161 prób artykułów spożywczych, do badania. Za brudne przygotowanie art. spoż. wzgl. sfałszowanie, skierowano do Sądu 6 spraw.

Pobrano do zbadania 4 próby wody wodociągowej (wyników narazie brak)

Za nie przestrzeganie przepisów sanitarnych sporządzono 168 doraźnych mandatów karnych i 23 doniesień.

Lekarz Miejski dokonał ..... sekcji zwłok, oraz .....
oględzin sądowo lekarskich. Ponadto zbadał ..... osób stan zdrowia,
zatrudnionych przy wyrobie i sprzedaży artykułów spożywczych, oraz 294 osób, skierowanych przez urzędy, celem określenia stanu zdrowia o przydatności do pracy.

66

[Signature]

RZĄD MIEJSKI

m. Białegostoku

Wydział Zdrowia

Nr. IV/168

Białystok, dn. 14 I. 1949r.

48

Do

Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Zdrowia
w/m

Wydział Zdrowia Z. M. w Białymstoku w wykonaniu polecenia zawartego w piśmie Nr. S. E. IV-13-39 z dnia 23.XI.48 r. w załączeniu przedkłada sprawozdanie za rok 1948, oraz plan pracy na I-szy kwartał 1949 r.

Załącznik...

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

Dr. J. B a g a n

69

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego w Białymstoku za rok 1948

Stan Służby Zdrowia na terenie miasta w początku okresu sprawozdawczego przedstawiał się następująco: lecznictwo zamknięte zorganizowane było w poszczególnych kilku oddziałowych szpitalach. I-szy Szpital Miejski o 200 łózkach posiadał: oddział chirurgiczny - 90 łózek, oddział położniczo-ginekologiczny - 40 łózek, oddział wewnętrzny - 40 łózek i oddział dziecięcy 30 łózek. Szpital P.C.K. o 120 łózkach miał oddział chirurgiczny - 50 łózek, wewnętrzny - 45 łózek, otolaryngologiczny - 15 łózek i oczny 10 łózek. Oddziały otolaryngologiczny i oczny hospitalizowały przypadki chirurgiczne swego zakresu. II-gi Szpital Miejski mieścił w sobie 160 łózek, z czego 90 na oddziale zakaźnym i 70 na oddziale skórno-wenerycznym. Szpital Gruźliczy, prowadzony przez Woj. Związek Samorządowy mieścił się przy ul. Mickiewicza 2, w budynku Kuratorium, na terenie nieodpowiednim ze względu na szkolne otoczenie i mógł hospitalizować do 40 chorych. Kolejnictwo prowadziło Szpital przy ul. Św. Rocha 3 na 60 łózek z trzema oddziałami.

Przy szpitalach były czynne ambulatoria specjalistyczne.

Miejski Ośrodek Zdrowia prowadził walkę z chorobami społecznymi w ramach swych poszczególnych poradni, rozmieszczonych niestety w skutek braku lokalu w różnych punktach miasta.

Na taką sytuację rozmieszczenia poszczególnych instytucji leczniczych wpłynęły w pierwszym rzędzie zniszczenia wojenne instytucji leczniczych, ciężkie powojenne warunki lokalowe i prowadzenie lecznictwa przez różne instytucje.

Szczególne niekorzystne było rozmieszczenie poszczególnych oddziałów szpitali. Każdy bowiem szpital ogólny prowadził kilka małych, równorzędnych, znajdujących się w innych szpitalach, oddziałów. Sprawiało to rozproszenie i tak bardzo brakujących sił fachowych jak i wszelkiego rodzaju urządzeń, co skłoniło musiło się odbić niekorzystnie na chorych.

Dlatego też w roku sprawozdawczym zadaniem było zreorganizować w pierwszym rzędzie szpitalnictwo w sensie zgrupowania poszczególnych małych oddziałów w całość, powiększenie w miarę możliwości ich łózek,

skoncentrowanie sił fachowych i urzędów według specjalności, a tym samym zapewnienie możliwie lepszej opieki jaknajszerszym rzeszom potrzebującym.

Według wytycznych i w oparciu Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia jako władzy państwowej oraz Wojewódzkiej Komisji Koordynacji Lecznictwa zadania te zostały, w ramach istniejących możliwości, wypełnione już w roku sprawozdawczym.

Punktem wyjściowym pod względem lokalowym było odbudowanie, kosztem około 14 milj. zł. jednego z pawilonów b. Szpitala Sw. Rocha, w którym zgrupowano całą chirurgię wraz z otolaryngologiczną i oczną na 150 początkowo, a zwiększono następnie do 160 łóżek, w ten sposób poza korzystnym skoncentrowaniem sił i środków zwiększono ilość łóżek chirurgicznych o 20. Szpital ten przeniesiony obecnie na II-gi Szpital Miejski spełnia swe zadanie od 20 marca 1948 r.

Po należytych odremontowaniu kosztem ponad milion zł. lokalu po chirurgii przy I-szym Szpitalu Miejskim, przeniesiono doń z poprzedniego, znajdującego się w złym stanie i niedostosowanego do potrzeb, pomieszczenia, oddział ginekologiczno-położniczy, zwiększając w ten sposób oddział z 40 do 100 łóżek oraz 50 łóżek dla noworodków, i uzyskując w zamian za niemożliwie złe, obecnie odpowiednie, aczkolwiek może jeszcze za małe, pomieszczenie.

Szpital P.C.K., obecnie już przejęty przez Zarząd Miejski, jako Szpital Miejski Nr. 3, przekształcono na 130 łóżkowy szpital wewnętrzny, zwiększając w ten sposób łóżek wewnętrznych o 40.

Oddział Dziecięcy wskutek braku miejsca przy Szpitalu Wewnętrznym pozostaje narazie nadal przy I-szym Szpitalu.

Po zlikwidowanym przy I-szym Szpitalu oddziale wewnętrznym i ginekologicznym - otrzymała czasowo pomieszczenie Państwowa Szkoła Położnych, uzyskując w ten sposób lepsze możliwości szkoleniowe w oparciu o szpital.

Lokal po Szkole Położnych wykorzystano w ten sposób, iż Kolej urządza w nim swoją Centralną Poradnię Lekarską, przekazując na oddział skórno-weneryczny II-go Szpitala lokal po zlikwidowanym Szpitalu Kolejowym przy ul. Sw. Rocha 3. Oddział ten już został do tego pomieszczenia, po uprzednim częściowym jego odremontowaniu, przeniesiony. Liczy obecnie 35 łóżek a z chwilą zwolnienia przez Kolej dru-

giej kondygnacji będzie poszerzony do 60 łóżek. Przesunięcie Oddziału Skórno-Wenerycznego pozwoliło na przeniesienie na jego miejsce S Szpitala Gruźliczego, który łącznie z przekazanym oddziałem zakaźnym prowadzony jest przez Woj. Zw. Samorządowy.

Ośrodek Zdrowia nie znalazł jeszcze niestety należytego rozwiązania, a to ze względu na brak odpowiedniego pomieszczenia. Zaplanowana została budowa Centralnego Ośrodka Zdrowia przy ul. Wojskowej na terenie Szpitala II-go (b. Sw. Rocha)

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem została przeniesiona z obcego budynku, wskutek wypowiedzenia właściciela, do budynku miejskiego poprzednio odremontowanego, przy I-szym Szpitalu. Pomieszczenie poprzednie zostało zwolnione mając na uwadze potrzeby mieszczącego się tam Domu Dziecka.

Obok poczynionych przesunień wpływających bez wątpienia wielce korzystnie na lecznictwo, poza powiększeniem ogólnej ilości łóżek poczyniono równocześnie w okresie sprawozdawczym duże uzupełnienie w sprzęcie i urządzeniach, co w sumie wpływa na duży postęp w dążeniu do podniesienia poziomu i zakresu lecznictwa na terenie naszego miasta.

Praca poszczególnych miejskich instytucji zdrowia w zakresie działalności leczniczej, zapobiegawczej i sanitarnej przedstawia się następująco:

I-szy Szpital Miejski. W roku sprawozdawczym przybyło 4.600 chorych. Ogólna liczba dni-łóżek wynosi 42.786, średnia dzienna 117 chorych. Na oddziale położniczo ginekologicznym wykonano 1.133 operacji oraz przyjęto 1.476 porodów. W gabinecie rentgenowskim wykonano 914 zdjęć i prześwietleń rentgenowskich. Przeprowadzono 1.933 badań laboratoryjnych.

W ambulanse przyszpitalnym udzielono 3.035 porad lekarskich.

II Szpital Miejski - Oddział Chirurgiczny. Od chwili otwarcia Szpitala t.j. od 20 marca 1948 r. przyjęto 3.163 chorych. Ogólna liczba dni łóżek wynosi 42.583, średnia dzienna obłożność szpitala wynosi 154 chorych. Wykonano 1.826 operacji, 251 mniejszych zabiegów, oraz 316 badań laboratoryjnych. W gabinecie rentgenowskim wykonano 1.292 zdjęć i prześwietleń rentgenowskich.

W ambulanse przyszpitalnym udzielono 3.835 porad lekarskich, w tym 1.184 zabiegów.

Szpital Skórno-Weneryczny. W okresie sprawozdawczym ogólna liczba dni łóżek wynosi 10.527 - średnia dzienna obłożność szpitala 28. Dzięki przeprowadzanej na terenie miasta akcji "W" liczba chorych na choroby weneryczne, w porównaniu do roku poprzedniego, znacznie zmalała.

Miejski Ośrodek Zdrowia.

a. Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem. W poradni dla dzieci udzielono 7.192 porad lekarskich niemowlątom i dzieciom do lat 3. Ogólna liczba dzieci korzystających wyraża się cyfrą 3.853. Skierowano 145 dzieci na leczenie szpitalne i 47 do lekarzy specjalistów poszczególnych poradni. Pielęgniarki przeprowadziły 1665 wywiadów społecznych w domach dzieci podopiecznych.

W poradni dla kobiet udzielono 418 porad lekarskich 312 kobietom ciężarnym. Przeprowadzono 90 wywiadów domowych.

W prowadzonej przez Stację kuchni mlecznej wydano 123.573 porcji mieszanek leczniczych.

b. Poradnia Przeciwgruźlicza. Ogólna liczba osób korzystających wynosi 3.331 w tym nowozarejestrowanych 2.705: gruźlica płuc zakaźna - 185, gruźlica płuc czynna niezakaźna - 697, gruźlica płuc innego umiejscowienia 5, styczność - 439, obserwacja - 1.379. Udzielono 7.385 porad lekarskich, wykonano 6.726 prześwietleń rentgenowskich, oraz 5.980 zastrzyków. Dopełniono 2.550 odm, przeprowadzono badań laboratoryjnych: badanie krwi 329, płwociny 663. Pielęgniarki Poradni przeprowadziły 568 wywiadów społecznych w domach chorych podopiecznych.

c. Poradnia Skórno-Weneryczna. W Poradni leczono 2.382 osób. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2221 osób, chorych na kiłkę 273, na rzeżączkę 127, choroby skórne - 1479 oraz będących na obserwacji 342. Udzielono 8.257 porad lekarskich, dokonano 5.556 zabiegów. Badań pomocniczych wykonano: serologicznych na kiłkę 1.243, mikroskopowych na kiłkę 18 oraz na rzeżączkę 1.544 - innych 171.

d. Poradnia Przeciwjaglicza. Liczba osób korzystających z pomocy wynosi 2.044, w tym nowozapisanych 744: - jaglica 181, podejrzenie jaglicy 18, stycznych 545. Ogółem udzielono 11.446 porad i opatrunków. Wykonano drobnych zabiegów jak wygniatanie jagieł itp. - 893.

e. Poradnia Przeciivreumatyczna. Ogólna liczba osób leczonych wyraża

się cyfrą 3.250 w tym nowozapisanych 2.210 w/g następującego rozpoznania: choroba reumatyczna 102, zakaźne postacie gościeca 1.051, gościec pierwotnie przewlekły - 84, gościec zwyrodniający 103, schorzenia gościecowe kręgosłupa 39, zapalenie tkanki łącznej okołostawowej 221, schorzenia stawów 324 oraz inne - 286. Ogólna liczba udzielonych porad 5.425, badań laboratoryjnych 524.

d. Poradnia Sportowa. Zbadano 2.419 osób biorących udział w zawodach i imprezach sportowych.

e. Poradnia Przeciwalkoholowa. Kasa została zorganizowana dopiero w połowie m-ca listopada. Do końca roku sprawozdawczego udzielono 36 porad lekarskich.

f. Poradnia Szkolna. Liczba dzieci korzystających - 9.573. Udzielono 15.966 porad lekarskich, dokonano 8.239 prześwietleń rentgenowskich oraz wykonano 1504 badań na odczyn Pirquet'a i 2.404 Biernackiego. Skierowano 663 dzieci do poradni specjalistycznych Ośrodka Zdrowia.

Higienistki sprawują opiekę higieniczną nad młodzieżą w poszczególnych szkołach.

g. Szkolna Poradnia Dentystyczna. W ciągu roku leczono 969 osób. Wykonano 588 plomb bez leczenia, 603 z leczeniem oraz 404 ekstrakcji.

W zakresie zwalczania chorób gruźlicy został zainstalowany i uruchomiony aparat rentgenowski do zdjęć małoobrazkowych. Aparat wykonuje masowe zdjęcia. W pierwszym rzędzie została wzięta pod uwagę w tej akcji młodzież szkolna z terenu miasta jak i województwa, a następnie inne środowiska, przede wszystkim robotnicze. Od chwili zainstalowania aparatu t.j. od 1.XI.48 r. do końca roku sprawozdawczego wykonano 3.471 zdjęć rtg.

Apteka Miejska zaopatrująca przez cały miniony okres w leki i materiały opatrunkowe wszystkie instytucje lecznicze miejskie, z dn. 31. grudnia została na skutek postanowienia Wojewódzkiej Rady Narodowej zlikwidowana w swej poprzedniej formie i z początkiem roku 1949 zostaje objęta przez Dyрекcję Aptek Społecznych "Centrosan". W okresie sprawozdawczym Apteka zarówno na odcinku zaopatrzenia instytucji leczniczych jak i sprzedaży publicznej spełniała jak poprzednio swe zadanie należycie.

Dział Sanitarny.

W okresie sprawozdawczym były zanotowane następujące wypadki chorób zakaźnych: dur plamisty - 4, dur brzuszny - 24, czerwotka 3, błonica - 107, płonica - 216, meningitis - 2, odra - 142, krztusiec - 27, jaglica - 105, włośnica - 11, kimsica - 7, róża - 13.

Chorzy na ostre choroby zakaźne byli hospitalizowani w szpitalu zakaźnym. W pomieszczeniach po chorobach zakaźnych były przeprowadzane dezynfekcje w ilości 308. Odkażono: 169 kompletów ubrań, 60 beł szmat, 37 ubikacji i 27 studzien.

Dokonano szczepień ochronnych: p-ko durowi brzuszemu 1455, i ospie 3266.

Kontrola sanitarna. Przeprowadzono 7.849 oglądzin sanitarno-porządkowych. W każdym poszczególnym wypadku wydano zarządzenie dokonania potrzebnych remontów, oraz usunięcia braków. Z ogólnej liczby przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych, której ustalić trudno z uwagi na częste zmiany około 30% nie odpowiada swemu przeznaczeniu.

Za nie przestrzeganie przepisów sanitarno-porządkowych sporządzono 1031 doraźnych mandatów karnych i 73 doniesień.

Pobrano 724 prób artykułów żywności (mleko, pieczywo, wyroby masarskie itp.) w wyniku czego za brudne przygotowanie i fałszowanie tych produktów skierowano 96 spraw do Sądu.

Wydano 73 zezwoleń na przewiezienie i ekshumację zwłok.

Lekarz Miejski dokonał 65 sekcji zwłok, oraz 398 oglądzin sądowo lekarskich. Ponadto zbadał 1.560 osób zatrudnionych przy wyrobie i sprzedaży artykułów spożywczych, oraz 688 osób skierowanych przez urzędy, celem określenia stanu zdrowia o przydatności do pracy.-

Naczelnik
Wydziału Zdrowia

Dr. J. B a g a n

SPRAWOZDANIE
z działalności
OSRODKA ZDROWIA
za 1948 rok

56
1. Właściciel Ośrodka Zdrowia - Zarząd Miejski - Wydział Zdrowia

2. Działy pracy prowadzone przez Ośrodek Zdrowia:-

I. Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem

a/ Poradnia dla dzieci do lat 3

b/ " " kobiet ciężarnych

c/ kuchnia mleczna

2. Poradnia Przeciwgruzlicza

3. " Przeciwiąglicza

3. " Przecireumatyczna

4. " Skérno-Weneryczna

5. " Szkolna

7. " " Dentystyczna

8. " Sportowa

9. " Przeciwalkoholowa

IO. Aparat rentgen. mało-obrazkowy

II. Dział Sanitarny

3. Teren Działania m. Białystok

4. Personel

Nazwisko i Imię	Stanowisko
Dr. Kossakowski Dominik	Kierownik Ośrodka Zdrowia
" Stasiewicz Witold	Konsultant " "
Byczkowska Maria	Instruktor. pielęgn.
Wizgirdówna Janina	Kancelistka

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem

Dr. Szaykowska Berta	lekarz - pediatra
" Leoszek Lucja	" "
" Krawczuk Aleksander	" - ginekolog
Diakowska Felicja	pielęgniarka
Kirejczuk Wera	"
Drażkiewicz Maria	p.o. pielęgn.
Chwojko Antonina	"
Bajbachowa Antonina	"
Muraszko Olga	sanitariuszka
Prusaczyk Irena	"
Romanuk Eugenia	"

Poradnia Przeciwgruzlicza

Dr. Gajewski Stanisław	lekarz
" Jeruzalska Wanda	laborantka
Cyrzanowska Maria	p.o. pielęgniarka
Malawajko Joanna	"
Cutter Lucja	pielęgniarka
Gołębiowska	"
Szudrowicz Halina	rejestratorka
Jakubowska Maria	sanitariuszka
Krywko Kazimierz	woźny

Poradnia Przeciwiąglicza

Dr. Ambrożkiewicz Irena	lekarz
Czajkowska Jadwiga	pielęgniarka
Hwałuczykowska Maria	"

Nazwisko i Imię	Stanowisko

Poradnia Skórno-Weneryczna

Dr. Waleski Jan	lekarz
Kurniewicz Wacław	felczer
Higienowa Helena	pielęgniarka
Kononowicz Pajko Eugenia	laborantka
Arent Kazimiera	sanitariuszka
Niewińska Sabina	"

Poradnia Przeciwrzeumatyczna

Dr. Kossakowski Dominik	lekarz
Nietupska Maria	p.o. pielęgniarka
Dunajowa Maria	sanitariuszka

Poradnia Szkolna

Dr. Sosnowska Maria	lekarz internista
" Jeruzalska Wanda	" "
" Gajewski Stanisław	" rentgenolog
" Giedroń Władysław	" chirurg
Lipińska Halina	pielęgniarka
Mroczkowska Maria	"
Perkowska Wiktoria	p.o. pielęgni.
Pawłowiczowa Regina	rejestratorka
Grądzka Wanda	sanitariuszka

Poradnia Szkolna Dentystyczna

Górecka Zofia	lekarz dentysta
Corn Aniela	" "
Peter Urszula	" "
Bielska Elżbieta	" "
Wróblowa Felagia	pielęgniarka

Poradnia Sportowa

Dr. Nietupski Mieczysław	lekarz
Nietupska Maria	p.o. pielęgn.

Poradnia Przeciwalkoholowa

Dr. Szaykowski Wacław	lekarz
Drażkiewicz Maria	p.o. pielęgniarka

Aparat rentgenowski mało-obrazkowy

Dr. Zabłocki Adam	lekarz rentgenolog
Zielonko Maria	p.o. pielęgniarka
Ławrysz Maria	pielęgniarka
Korczewski Michał	woczny

Dział Sanitarny

Dr. Noniewicz Józef	lekarz miejski
Jurowczyk Bolesław	Kontroler sanitarny
Keller Julian	" "
Zapólny Jan	dezynfektor
Siśkiewicz Piotr	"

Pomies
Brak o
Ośrodk
nych l
a/ S
kowe
da się
ważeni
urząd
b/ P
dający
rentge
wirówk
c/ P
przy u
niewys
d/ P
ul. SW
mikros
niezbę
e/ P
na ul.
solux
f/ P
Pomies
a kor
no do
braku
g/ P
korzy
braku
h/ P
szkol
i/ P
i Dzi
zosta
j/ P
Pomie

6. Dz

Poradn
"
"
"
"
"
"
"
"
"
Apara

Pomieszczenia i urządzenia

Brak odpowiedniego lokalu w którym można byłoby umieścić wszystkie poradnie Ośrodka Zdrowia, spowodował, iż mieszczą się one w oddzielnie rozmieszczonych lokalach w różnych punktach miasta.

a/ Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem została przeniesiona z ul. Orzeszkowej 5 na ul. Warszawską 15, w lokalu I Szpitala Miejskiego. Lokal składa się z 9 izb. Stacja wyposażona jest w wagę do ważenia niemowląt, wagę do ważenia dzieci starszych, fotel ginekologiczny, kwarcówkę, oraz potrzebne urządzenie w postaci mebli.-

b/ Poradnia Przeciwgruzlicza zajmuje lokal przy ul. Mickiewicza 2 składający się z 7 izb. Pomieszczenie niewystarczające. Poradnia posiada aparat rentgenowski, aparat odmowy, negatoskop, wagę do ważenia ze wzrostomierzem, wirówkę elektryczną, oraz sprzęt laboratoryjny.-

c/ Poradnia Przeciwjaglicza mieści się w lokalu Ubezpieczalni Społecznej przy ul. Legionowej 12 w 2 izbach razem z ambulansem ocznym. Pomieszczenie niewystarczające.-

d/ Poradnia Skórno-Weneryczna została przeniesiona z ul. Sosnowej 5 na ul. SW. Rocha przy Szpitalu Skórno-Wenerycznym. Poradnia wyposażona jest w mikroskop, lampę solux, diatermię krótkofalową, 2 lampy Minina, oraz dokupiono niezbędne umeblowanie.-

e/ Poradnia Przeciwréumatyczna przeniesiona została z ul. Orzeszkowej 5 na ul. Mickiewicza 2 do lokalu Poradni Szkolnej. Poradnia posiada lampę solux, poza tym korzysta ze sprzętu poradni szkolnej.-

f/ Poradnia Szkolna mieści się przy ul. Mickiewicza 2 w 5 małych izbach. Pomieszczenie niewystarczające. Poradnia nie posiada swego aparatu rentgen. a korzysta z aparatu mieszczącego się w poradni Przeciwgruzliczej. Zakupiono do poradni wagę ze wzrostomierzem, maszynę do pisania, oraz uzupełniono brakujące umeblowanie.-

g/ Poradnia Szkolna Dentystyczna mieści się przy poradni szkolnej, korzysta z całkowitego jej urządzenia, Zakupiono dla poradni dentystycznej brakujący sprzęt lekarsko-dentystyczny.-

h/ Poradnia Sportowa z braku odpowiedniego lokalu mieści się w poradni szkolnej i korzysta z całkowitego jej urządzenia.

i/ Poradnia Przeciwalkoholowa mieści się przy Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem, jednocześnie korzysta z całkowitego jej urządzenia. Poradnia została zorganizowana w drugiej połowie listopada 1948r.-

j/ Dział Sanitarny zajmuje pomieszczenie przy Wydziale Zdrowia Z.M. Pomieszczenie niewystarczające.-

Dział Leczniczo zapobiegawczy

	L.osób korzys. z opieki	L.udziel porad	L.odwie dzin do mowch	L.zabie gów	L.badań laborat.
Poradnia dla Dzieci	3853	7182	1665	376	256
" " kobiet	312	418	90	--	4
" Szkolna	9573	15966	--	--	• 3908
" " dentyst.	969	4693	--	1654	--
" Przeciwgruzlicza	3331	7385	568	5980	992
" Przeciweneryczna	2382	8257	78	5556	2976
" przeciwréumatycz.	3250	5425	--	1585	524
" Przeciujaglicza	2044	11446	--	927	--
" Sportowa	--	2419	--	--	--
" Przeciwalkoholowa	6	36	--	25	--
Aparat mało-obrazkowy rentgenowski zdjęć		3461			
Razem	17620	66688	2401	16103	8660

Rentgen -Poradnia Przeciwwgruzlicza 6726 prześwietleń
 " Szkolna 8437 "
 Aparat rentg.mało-obrazk. 346I "
 Odma - w Poradni Przeciwwgruzliczej założono 2550 odm

7 Kuchnia Mleczna

L. dzieci korzystających z kuchni mlecznej	Ilość wydan. mleka	Ilość wyda. miesz. lecz.	Ilość wydan. mleka białkowego
377	14033	123.573 z tego	95.166

8 Higiena Szkolna

Siedziba Szkoły	Nr. Szkoły	L.oddz.	Ogól. L.dzieci	L.dzieci obejrzanych	dzieci brudnych	zawszo nych	ze swiejag rzbali	z ca	sk
Białystok									
Ul.Waryszawska 63	I	II	396		72	I	I	I	3
" Grunwaldzka 49	2	I7	712		48	8	3	-	21
" Gdańska 25	3	I8	786		45	4	5	2	24
" N.Warszawska 25	4	6	280		50	I3	-	-	24
" Żwirki i Wig.5	5	I4	606		37	4	3	2	30
" Mazowiecka 33	6	9	365		44	I	6	-	27
" Wiatrakowa I6	7	I6	700		46	9	5	3	24
" Szosa do Ziel	8	5	210		24	2	-	-	5
" Kijowska I	9	8	315		28	9	3	I	23
" Słonimska 38	IO	I3	565		28	IO	IO	3	25
" Mazowiecka 35	II	II	428		43	4	2	-	26
" Polna 8	I2	IO	403		45	IO	4	3	I6
" Puławskiego 29	I4	5	I92		I4	2	2	-	1
" Lipowa 50	I5	9	370		37	6	5	3	21
" Sw.Rocha 27	I8	7	297		39	7	-	-	I2
Razem			6625		600	90	49	I8	321

Z powodu braku lekarzy szkolnych ,nad ogólną higieną czuwają higienistki szkolne,a badania dzieci i opiekę lekarską sprawuje poradnia szkolna

9 Dział Sanitarny

Ogłędziny Sanitarne	Ogólna l.ogłędzin	W tym uznano za nie odpowiednie
Nieruchomości poddane ogłędzinom	504I	I5I7
Sklepy spożywcze.....	2057	6I8
Zakłady przemysłowe,wędliniarnie,pięk...	760	8I
Próby artykułów żywności i przedmiotów użytku pobrane do badania.....	724	96
Próby wody pobrane do badania.....	3	3

Walka z chorobami zakaźnymi

58

zaszczepiono przeciw	L. osób	L. szczepień
Ospie.....	3286	3286
Durowi brzuszному.....	1455	2910
" osutkowemu.....	20	40
Wściekliwości.....	9	180
<u>Badanie na nosicielstwo</u>		
Błonicy.....	612	
Duru.....	188	

Dezynfekcje- liczba dokonanych 309

10. Dział Pomocniczy - propaganda

W poszczególnych Poradniach Ośrodka Zdrowia były rozdawane broszury propagandowe, oraz wygłaszane odczyty i pogadanki.

Białystok dnia 10.I.49r.

Kierownik
Ośrodka Zdrowia

D. Kossakowski
Dr. D. Kossakowski

Sprawyordanie

59

z dyktandoi dyktu Santharnys, Udyjatu Kodamiz
Kanaie Mijniogo w Ryatymoloku na rok 1948. —

Wielka w chorobach kanakranych:

W okresie sprawozdawczym były ~~not~~ zanotowane następują-
ce wypadki chorób kanakranych:

Dur plamisty — 4
" białenny — 24.
Brucella — 3.
Płonica — 107.
Płonica — 216.
Meningitis — 2.
Odra — 142.
Krwotok — 27.

~~Grucica — 13.~~
Zaglica — 105.
Włośnica — 11.
Zimnica — 7.
Róża — 13.
~~Świnka — 1.~~
~~Grypa — 2.~~

Pokazanych przez wszystkie komisje — 9.

Chory na ostrą chorobę kanakrą byli hospitalizowani w
szpitalu kanakrą — w ^{objektach} ~~przemyślnych~~ po chorobach kanakranych
były przeprowadzone dysfunkcje w ilości 308, w 672 ~~przemyślnych~~
przemyślnych, o łącznej kubaturze 20363 m, ^{2 procentalnie} ~~brak~~ na dworcu Główn.
Odkazano: 169 kompletów ubrań, 60 bel smat, 37 ^{ubikacji} ~~świec~~,
27 śladów.

Kontrola Santharna:

Dotowano stacji ochrony: p-ko Duramii białymy
1455, p-ko aspie 3266.

Kontrola Santharna:

Dotowano 7849 ogólnych sanit. — ponadkrajów:
w tym nieruchomości — pociąg — 5025, stacji i straganów o
charakterze sprzączek 2057, kabin przemyślnych 760, rzeki
miejsc 12, dworców kolejowych 16. ruk!

W każdym poręczeniu wypadku wydano zezwolenie na
konanie potrzebnych remontów, oraz usunięcia brzoń. #
ogólnej linii przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych, którzy us-
trudno z uwagi na ciele zmiany około 30% nie odpowia-
dające przynależności. -

Miasto porada i uodociąg i 8226 studziń prywatnych

Na nie przetrzymanie przepisów sanitarno-poradno-
wych zezwolenia 1031 dotychczas mandatu karnych
73 domów. -

Pobrano 724 prób artykułów żywności (mleko,
piosenko, napoje chłodzące,
(mleko i przetwory mleczne, z miodu i ucyroky marmuru)

Na brudne przygotowanie i fałszowanie tych produktów
skierowano 96 spraw do Sądów. -

Miasto porada i uodociąg i 8226 studziń
prywatnych. - Z uwagi na nieurechomienie^{enie} dotychczas
działu wodnego w Filii P.Z.H. - woda była badana
i raz uodociągana, ucyroky której Miasto Celi 50, stud-
niaryżma w Filii Mijskiej Miasto Celi 1, studnia u-
poma publiczna w konarach II Pręgiady K.B.W. Miasto
Celi 1,0, studnia ~~kożana prywatna~~

Przebiegiem nieurechomienia ~~odbywa się~~ w środowisku
w dzielnicach kanalizowanych - odbywa się nieca kana-
lizacja, w dzielnicach nie kanalizowanych za pomocą
prywatnych, ^{laboroio} amiracyjnych, których znajduje się 3. -

Dziśi zwolnych zbadano, wśród których by-
racunowych, zaimuzyjonych

Wydano 73 zezwoleń na przemianę i eksport
miedzi,

Verke!

Lenarz Międzydonat 65 szej kubek, oraz 398
opłodził sadowo - leśnymi. Ponadto rządał 1560 osób
stań zdrowia, zatrudnionych przy urobie i spedytary arty-
kułów sprężanych, oraz 688 osób, wykonujących prac
umysł, pełni obowiązków stań zdrowia o przydatności
do pracy.

[Red signature]

Jednostka zawiera 60 kart
Słownie sześćdziesiąt
Podpis